

MAJANDUSAASTA ARUANNE

01. jaanuar 2023 kuni 31. detsember 2023

Transpordi Varahaldus OÜ

Registrikood: 12927802

Suur-Ameerika 1

Tallinn, 10122

Eesti

E-post: tvh@tvh.ee

Audiitor: KPMG Baltics OÜ

Majandusaasta algus: 01. jaanuar 2023

Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2023

Sisukord

Tegevusaruanne.....	2
IFRS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	11
Kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruanne	11
Finantsseisundi aruanne	12
Omakapitali muutuste aruanne	13
Rahavoogude aruanne	14
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	15
Lisa 1. Arvestuspõhimõtted.....	15
Lisa 2. Müügitulu	26
Lisa 3. Renditeenuse osutamisega seotud kulud	27
Lisa 4. Mitmesugused tegevuskulud	28
Lisa 5. Materiaalne põhivara	29
Lisa 6. Raha ja raha ekvivalendid.....	30
Lisa 7. Finantsinstrumendid	31
Lisa 8. Nõuded ja ettemaksed.....	33
Lisa 9. Võlad ja ettemaksed.....	33
Lisa 10. Osakapital	34
Lisa 11. Tulevaste perioodide tulu – rendi ettemaks	34
Lisa 12. Muud kohustised.....	35
Lisa 13. Laenukohustised ja võlakirjad	35
Lisa 14. Seotud osapooled	37
Lisa 15. Finantsriskide juhtimine	38
Lisa 16. Olulised juhtkonnapiirkonnad ja hinnangud.....	41
Lisa 17. Sündmused pärast aruandekuupäeva	42
Lisa 18. Tingimuslikud kohustused.....	43
Juhatuse ja nõukogu liikmete allkirjad	44
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	45

Tegevusaruanne

Asutamine

OÜ Transpordi Varahaldus (edaspidi "TVH" või "Äriühing") on äriühing, mis on asutatud 30. septembril 2015 Eesti Vabariigi kui ainuosaniku poolt eesmärgiga tegutseda investeerimisühinguna (IFRS 10 kohaselt pole tegemist investeerimisüksusega), mis rahastab ja haldab investeringuid põhivarasse transpordi valdkonnas (sealhulgas omandamine ja rentimine). Äriühing kanti äriregistrisse 9. oktoobril 2015.

Äriühingu äriplaan

Alates asutamisest on Äriühingul olnud ettevaatav mitmeaastane äriplaan. Lähtudes äriplaani perioodilise uuendamise põhimõttest kiideti 2019. aastal heaks TVH kehtiv äriplaani aastateks 2020-2024, milles lisaks senisele põhitegevusele (õhusõidukite finantseerimisteenused liisinguvõtjatele) on ette nähtud ka õhusõidukite käitamiseks vajalike varuosade, komponentide ja tööriistade liising.

Optimeerimaks lennukite plaanilisi remondikuluseid omandas TVH 2023. aastal eelnevalt sõlmitud kokkulepete alusel kaks kasutatud General Electric CF34-C5 tüüpi lennukimootorit.

Enne olulisemate tehingute sõlmimist on Äriühing täiendava kindlustandva meetmena saanud sõltumatult lennundusvaldkonna eksperdilt kinnituse, et vara soetushind vastab turutingimustele ja sellega järgitakse turuinvestori printsiipi (MEIP).

Äriühingu lennukipark

Äriühingu lennukipark koosneb seitsmest Bombardier CRJ900NG lennukist, seerianumbritega MSN 15211, MSN 15250, MSN 15261, MSN 15262, MSN 15267, MSN 15277 ja MSN 15206.

Kõik äriühingule kuuluvad lennukid on 88-istmelises konfiguratsioonis ja registreeritud Eesti Transpordiameti õhusõidukite registris ning nende pikaajaliseks rentnikuks on Nordic Aviation Group AS („Nordica“). TVH lennukite operaatoriks on Nordica tütarettevõtte Regional Jet OÜ, mis pakub oma klientidele (Nordica, SAS) reisilennuliinide opereerimise (ACMI) teenuseid Xfly kaubamärgi all.

Omaniku ootused

Äriühingu omanik Eesti Vabariik on Äriühingule kehtestanud kolm peamist ootust:

- tegeleda valitud valdkonnas efektiivse majandustegevusega, mis tagab äriühingu arengu ja riigile optimaalse ning stabiilse omanikutulu;
- täita riigi kehtestatud strateegilisi eesmärgi vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest.

Vastavalt riigivaraseadusele on äriühing loodud valdavalt tulu saamiseks asutatud äriühinguna ja äriühingu tegevuse eesmärk on toimida investeerimisettevõtjana, mis finantseerib ja haldab investeringuid põhivaradesse transpordisektoris (sealhulgas varade omandamine ja rendile andmine).

Riigi kui omaniku ootus on, et vabal turul opereeriv riigi äriühing maksab stabiilset omanikutulu (dividende). OÜ Transpordi Varahaldus omanikutulu ootused on fikseeritud äriühingu äriplaanis ning see lähtub optimaalse kapitalistruktuuri säilitamise eesmärgist. Omaniku ootus on, et äriühingu tegevus oleks

kasumlik, kuid arvestades, et äriühing on arendamise- ning kasvufaasis, ei ole omanik lähiaastatel dividendide maksmist kavandanud.

Äriühing peab tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Investeeringud peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest (vajadusel laenukapitali kaasates) ning riik reeglina täiendavaid omakapitaliinvesteeringuid äriühingutesse ei tee.

Kapitali juhtimine

Vastavalt omaniku ootustele on Äriühingu kui rahvusvahelises õhusõidukite pikaajalises liisinguäris tegutseva investeerimisettevõtte optimaalseks omakapitali proportsiooniks tööstusharule tüüpiliselt ja võetud laenu tingimustest lähtuvalt vahemik 25%-50% koguvaradest, millest Äriühing oma finantsplaanide koostamisel lähtub.

31.12.2023 seisuga on antud suhe 50%, arvestades omakapitali 34 717 tuhat eurot ning koguvarade summat 69 565 tuhat eurot (31.12.2022 seisuga – 53%, arvestades omakapitali 45 326 tuhat eurot ning koguvarade summat 85 590 tuhat eurot).

Äriühingu juhtimine

Majandus- ja taristuministri poolt kinnitatud omaniku ootuste kohaselt ei ole Äriühingul töötajaid ning kvaliteetset juhtimisteenust ostetakse vabalt turult sisse. TVH-d juhitakse kahe juhatuse liikme - Ergo Blumfeldt ja Tõnis Tamme poolt, kellega äriühing on sõlminud juhatuse liikme lepingud. Lisaks on advokaadibürooga TRINITI sõlmitud juhtimisteenuste osutamise leping.

Äriühingu tegevust planeerib, korraldab juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle kolmeliikmeline nõukogu koosseisus: Maigi Pärnik-Pernik (esimees), Raoul Lättemäe ja Ave Henberg.

Käesoleva aastaaruande perioodil pidas nõukogu 10 koosolekut ning neljal korral võttis otsuse vastu koosolekut kokku kutsumata, s.h võttis vastu järgmised olulisemad otsused:

- äriühingu 2022. majandusaasta aruande kinnitamine;
- äriühingu 2022. majandusaasta kasumi jaotamise ettepaneku heakskiitmine;
- nõukogu aruande 2022. majandusaasta kohta heakskiitmine;
- äriühingu eelarve ning selle uuenduse heakskiitmine;
- lennukite uuendatud remondi- ja hooldusplaani heakskiitmine;
- Ühingu majandustegevusega seotud olulisemate riskide maandamise tegevuskava heakskiitmine;
- nõusoleku andmine kahe kasutatud CF34-tüüpi lennukimootori omandamiseks;
- Juhatuse liikme lepingute pikendamine ning juhtimis- ja õigusabilepingu pikendamine ja muutmine;
- siseauditi teenuse ostmine KPMG Baltics OÜ-lt 2024. majandusaastal;
- heakskiidu andmine KPMG Baltics OÜ-ga teenuslepingu sõlmimiseks äriühingu 2023. ja 2024. majandusaasta aruannete audiitorkontrolli läbiviimiseks.

Äriühingu juhatus täidab oma kohustusi, mis on kooskõlas Finantsinspektsiooni poolt vastu võetud Hea Ühingujuhtimise Tava (CGP) soovituslike suunistega. Lisaks CGP-le kohaldub TVH-le ka riigivaraseadus, kuna 100% Äriühingu osadest kuulub Eesti Vabariigile. See tähendab, et kõiki CGP vorminõudeid ei pea ja ei saagi äriühing järgida, eriti nõudeid seoses nõukogu koosseisu ja ainuosaniku koosolekute kokkukutsumisega. Siiski on oluline märkida, et see ei mõjuta äriühingu võlausaldajate ja ainuosaniku õiguste kaitset.

Hea Ühingujuhtimise Tava (CGP) aruanne 2023.a majandusaasta kohta

Tulenevalt riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktist 10 ja Äriühingu põhikirja punktist 5.2.1 on Äriühingul kui riigi äriühingul kohustus rakendada äriühingu juhtimisel CGP-d ning kirjeldada selle järgimist majandusaasta aruande koosseisus.

CGP kohaselt on sealkirjeldatud põhimõtted emitendile täitmiseks soovituslikud ning iga emitent otsustab ise, kas ta võtab need põhimõtted enda juhtimise korraldamise aluseks või mitte. Emitent kirjeldab “täidan või selgitan” põhimõtte kohaselt emitendi juhtimistavasid CGP aruandes ning kinnitab, kas ta järgib CGP-d või mitte. Kui emitent ei järgi CGP-d, esitab ta aruandes mittejärgimise põhjused.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik (Eesti Vabariik), kuid CGP on järgimiseks eelkõige äriühingule, mille aktsiad on võetud kauplemisele börsil, siis mitmed CGP sätted on johtuvalt Äriühingu suhtes kohaldamatud või oleks nende kohaldamine ebamõistlik ning kulukas. Käesolev aruanne kirjeldab Äriühingu juhtimist ning CGP järgimist juhtimises 2023.a majandusaastal, järgides CGP struktuuri.

1. Üldkoosolek

1.1. Aktsionäride õiguste teostamine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid aktsionäride/osanike õiguste teostamise ja nende tagamise põhimõtteid. Äriühingu kõrgeimaks juhtimisorganiks on osanike koosolek. Äriühingu ainuosanikuks on Eesti Vabariik, mille osanikuõigusi riigivara valitsema volitatud asutusena teostab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, mille esindajaks osanike koosolekul on majandus- ja taristuminister.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi ega saagi järgida CGP-d osas, mis käsitleb nn kontrollivat aktsionäri/osanikku või aktsionäride/osanike ebavõrdse kohtlemise ärahoidmist. Äriühing järgib RVS §-s 82 (teabe vahetamine) sätestatut.

1.2. Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid osanike koosoleku kokkukutsumise ja avaldatava teabe põhimõtteid.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette koosoleku teate, koosoleku päevakorra ja sellega seonduva teabe avaldamise päevalehes ning veebis.

Äriühing järgib nii üldkoosolekute kokkukutsumisel kui ka nende läbiviimisel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisel olevate riigi enamusosalusega äriühingute üldkoosolekute töökorda. Äriühing järgib RVS §-s 82 (teabe vahetamine) sätestatut.

1.3. Üldkoosoleku läbiviimine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid osanike koosoleku läbiviimise põhimõtteid.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette koosolekute jälgimise sidevahendi kaudu (nt internet).

Äriühingu osanike korraline koosolek toimub üks kord aastas. Muudel juhtudel vormistatakse ainuosaniku otsus vastavalt äriseadustiku nõuetele kirjalikult. Isikute osalemise puhul koosolekul (nt audiitor) lähtutakse

äriseadustiku nõuetest.

2. Juhatus

2.1. Ülesanded

Äriühing järgib CGPs sisalduvaid juhatuse ülesannete täitmise ja kvaliteedi põhimõtteid.

2.2. Koosseis ja tasu

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid juhatuse koosseisu ja tasu põhimõtteid.

Äriühingu juhatuse liikmeteks on Ergo Blumfeldt ja Tõnis Tamme. Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on kaks juhatuse liiget, millisel juhul ei näe äriseadustik ette kohustust valida juhatuse esimeest, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette juhatuse esimehe valimise.

Tulenevalt asjaolust, Äriühingus puuduvad pikaajalised preemiasüsteemid, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis käsitleb preemiasüsteeme, aktsiaoptsioone, lahkumishüvitisi, jne ning nende kohaldumise põhimõtteid.

Äriühingu juhatuse liikmete tasud 2023. aastal oli 15 000 eurot (bruto). Äriühing avaldab nimetatud tasude suurused ka oma veebilehel nõukogu aruande osana. Äriühing järgib RVS §-s 80 (nõuded juhtorgani liikme kandidaatidele) ja §-s 86 (juhatuse liikme tasustamine) sätestatud.

2.3. Huvide konflikt

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid juhatuse liikmete huvide konflikti vältimise kohustusi ja põhimõtteid. Seotud osapooltega tehingud on kajastatud Äriühingu majandusaasta aruandes.

Äriühing järgib sisemist regulatsiooni korruptsiooniohu ennetamiseks - korruptsiooniohtu ennetavate meetmete rakendamise kord – mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

Äriühing on RVS § 87 (sisekontroll ja siseaudit) alusel siseauditikohuslane, järgides vastavaid nõudeid ning siseauditi põhimäärust, mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

3. Nõukogu

3.1. Ülesanded

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid nõukogu ülesannete täitmise ja kvaliteedi põhimõtteid.

Äriühingu tegevust planeerib, juhtimist korraldab ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle kolmeliikmeline nõukogu.

Äriühingu nõukogu poolt pole komiteesid (auditkomitee, tasustamiskomitee jmt) moodustatud. Äriühing järgib RVS §-s 84 (kohustused nõukogu liikmena) sätestatud.

3.2. Koosseis ja tasu

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid nõukogu koosseisu ja tasu põhimõtteid.

Äriühingu nõukogu liikmed: Maigi Pärnik-Pernik (esimees), Raoul Lättemäe ja Ave Henberg.

Äriühingu nõukogu liikmete tasud 2023. aastal olid järgmised:

- Maigi Pärnik-Pernik (nõukogu esimees) 6000 eurot;
- Raoul Lättemäe 3600 eurot;
- Ave Henberg 3600 eurot.

Äriühing avaldab nimetatud tasude suurused ka oma veebilehel.

Äriühing järgib RVS §-s 80 (nõuded juhtorgani liikme kandidaatidele), §-s 81 (nõukogu liikme valimine ja tagasikutsumine), §-s 83 (andmete esitamine nõukogu liikme kandidaatide poolt) ja §-s 85 (nõukogu liikme tasustamine) sätestatud.

3.3. Huvide konflikt

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid nõukogu liikmete huvide konflikti vältimise kohustusi ja põhimõtteid. Seotud osapooltega tehingud on kajastatud Äriühingu majandusaasta aruandes.

Äriühing järgib sisemist regulatsiooni korruptsioonionu ennetamiseks - korruptsiooniohtu ennetavate meetmete rakendamise kord – mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

Äriühing on RVS § 87 (sisekontroll ja siseaudit) alusel siseauditikohuslane, järgides vastavaid nõudeid ning siseauditi põhimäärust, mis on avaldatud Äriühingu veebilehel.

4. Juhatuse ja nõukogu koostöö

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid juhatuse ja nõukogu koostöö põhimõtteid.

5. Teabe avaldamine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid teabe avaldamise põhimõtteid.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul on üks osanik, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb aktsionäride teavitamise vähemalt kahe aktsionäri olemasolul, üldkoosoleku toimumist puudutava teabe avaldamist ning aktsionäridevaheliste kokkulepete avaldamist veebilehel.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühing ei ole börsiühing, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette nn finantskalendri ja sellega seonduvad kohustused, finantsanalüütiku teavitamise, analüütikutega andmevahetamise.

Äriühing järgib teabe avaldamisel RVS §-s 97 (äriühinguid ja sihtasutusi puudutava teabe avaldamine) sätestatud. Äriühingu veebilehel on kajastatud omaniku ootused, mis sisaldavad muu hulgas Äriühingu üldisi strateegiasuundi.

6. Finantsaruandlus ja auditeerimine

6.1. Aruandlus

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid aruandluse põhimõtteid ja nõudeid.

Äriühing järgib RVS § 98 jj sisalduvaid aruandluse ja kontrolli nõudeid.

Äriühing koostab finantsaruanded kooskõlas rahvusvahelise finantsaruandluse standardiga (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus.

6.2. Audiitori valimine ja raamatupidamise aastaaruande auditeerimine

Äriühing järgib CGP-s sisalduvaid audiitori valimise ja raamatupidamise aastaaruande auditeerimise põhimõtteid ja nõudeid.

Arvestades audiitorbüroo KPMG Baltics OÜ poolt rakendatava audiitorlepingu vormi (eritingimusi ja üldtingimusi), ei järgi Äriühing CGP-d punktide 6.2.1, 6.2.2 ja 6.2.4 osas.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühing ei ole arveldussüsteemi korraldaja, Eesti väärtpaberite registri pidaja, fondivalitseja, investeerimisfond, investeerimisühing, krediidiuasutus, kindlustusandja, kindlustusmaakler,

reguleeritud väärtpaberiturule kauplemiseks võetud väärtpaberite emitent ja reguleeritud väärtpaberituru korraldaja, siis Äriühing ei järgi CGP-d osas, mis näeb ette „Riikliku finantsjärelevalve teatud subjektide audiitorite rotatsiooni“ juhendi kohaldamist.

Äriühing järgib RVS § 98 jj sisalduvaid aruandluse ja kontrolli nõudeid.

Jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse (ESG) aruanne 2023. majandusaasta kohta

Tulenevalt riigivaraseaduse (RVS) § 88 lõike 1 punktist 10 ja osaühingu Transpordi Varahaldus (Äriühing) põhikirja punktist 5.2.1 on TVH-l kui riigi äriühingul kohustus rakendada ühingu juhtimisel jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtteid ning kirjeldada nende järgimist majandusaasta aruande koosseisus.

RVS § 98 lg 1² sätestab, et RVS § 88 lõike 1 punktis 10 nimetatud jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta annab äriühing majandusaasta aruandes ülevaate tema hinnangul oma tegevuse olulistest majanduslikest, sotsiaalsetest ja keskkonnamõjudest ning võimalikest muudest olulistest mõjudest, mis võivad mõjutada asjaomaseid huvirühmasid.

Eelnevalt tulenevalt esitab Äriühing järgnevalt ülevaate oma tegevuse olulistest majanduslikest, sotsiaalsetest ja keskkonnamõjudest. Arvestades Äriühingu majandustegevuse eripära (kirjeldatud järgnevalt punktides 1-3) ning pärast põhjalikku analüüsi ja arutelu Äriühingu põhiliste koostööpartneritega, on Äriühing jõudnud arusaama ja hinnanguni, et Äriühingu tegevusega ei kaasne muid olulisi mõjusid, mis võiks mõjutada asjaomaseid huvirühmasid ja mis oleksid käesolevas aruandes kajastamata.

1. Majanduslikud mõjud

Eesti Vabariigi kui Äriühingu ainuosaniku ootuseks¹ Äriühingule on muuhulgas, et TVH toimiks investeerimisettevõttena transpordisektoris, omandaks ja/või omaks selleks õhusõidukeid või muud vara ning rendiks neid edasi turutingimustel. TVH on riigivaraseaduse alusel valdavalt tulu saamiseks asutatud äriühing ning sellel on ärilist huvi kandvad eesmärgid.

Äriühingu jaoks on üheks eesmärgiks ka ausa ja eetilise ärikultuuri loomine ja hoidmine ning tugevate majandustulemuste saavutamine. Äriühing lähtub oma igapäevategevuses omaniku ootustest, strateegilistest eesmärkidest, ausatest ja läbipaistvatest juhtimispõhimõtetest, õigusaktidest, põhikirjast, sisekordadest (n korruptsiooniohtu ennetavate meetmete rakendamise kord, siseauditi põhimäärus) ja heast ühingujuhtimise tavast.

Äriühingu lennukipark koosneb seitsmest Bombardier CRJ900NG tüüpi reaktiivmootoritega reisilennukist. Kõik lennukid on registreeritud Eesti Transpordiameti õhusõidukite registris. Äriühing ise ei ole lennukite käitaja, vaid on need pikaajaliselt rentinud AS-ile Nordic Aviation Group (Nordica). Nordica omakorda on lennukid allrentinud oma tütarettevõttele Regional Jet OÜ, mis tegutseb Xfly kaubamärgi all.

Äriühingule kuuluvad 88 istekohaga reisilennukid sobivad teenindama eelkõige piirkondlike lennuliine, s.t kuni ca 2000 km kaugusele jäävaid sihtkohti. Regionaallennukite omamine ja väljarendimine aitab seega kaasa piirkondlike lennuühenduste suurendamisele ja inimeste liikuvusvõimaluste arendamisele, soodustades nii kaudselt ka turismi ja uute välisinvesteeringute tegemist Eestisse. Äriühingu põhitegevus ei ole otseselt sõltuv hooajalisusest või äriotsustest, kuna Äriühingule kuuluvate lennukite kasulik eluiga on pikk (20-30 aastat) ja nende osas on sõlmitud pikaajalised rendilepingud. Äriühing finantseerib oma majandustegevust omavahenditest ja pangalaenu abil.

Äriühing panustab nii oma otsese majandustegevuse kui kaudselt ka oma varade väljarendimise kaudu kõrge lisandväärtusega töökohtade loomisesse ja säilimisse Eestis nii lennukite käitamise, hoolduse ja remondi,

¹ Majandus- ja taristuministri 14.04.2022 käskkiri koos omaniku ootustega on kättesaadav siit: https://tvh.ee/wp-content/uploads/2022/05/omaniku_ootused_osauhingule_Transpordi_Varahaldus.pdf

lennujaamateenuste kui ka finants- ja nõustamisteenuste valdkondades. Nimetatud huvirühmad on väga olulise tähtsusega mitte üksnes Äriühingule endale vaid ka Eesti riigile ja majandusele tervikuna. Seepärast tegutseb Äriühing koos oma koostööpartneritega selle nimel, et nimetatud huvirühmadega oma tegevuses arvestada ja oma majandustegevuse kaudu osaleda nende poolt lisandväärtuse loomisel.

2. Sotsiaalsed mõjud

Eesti Vabariigi kui Äriühingu ainuosaniku ootuseks² Äriühingule on muuhulgas, et Äriühingus (arvestades selle funktsioone) on töötajate arv minimaalne ning kvaliteetset juhtimisteenust ning tegevusvaldkonna spetsiifikast tulenevaid ja eriteadmisi nõudvaid teenuseid ostetakse vabalt turult sisse. Äriühingul ei ole töötajaid ning lähimate aastate jooksul ei plaanita töökohti ka luua. Erinevate teenuste osutamise kaudu on aga Äriühinguga majandusaasta jooksul erineva töökoormusega seotud 10-15 inimest.

Äriühingu viiest juhtorgani liikmest (2 juhatuselise liiget ja 3 nõukogu liiget) kolm on meessoost ja kaks naissoost.

Kaudsed sotsiaalsed mõjud seonduvad Äriühingu lennukite kasutamisest koostööpartnerite (Nordica, Xfly) poolt nende majandustegevuses, sh lennukite käitamisest tulenev täiendava tööhõive mõju ning positiivne mõju Eesti majandusele läbi nii lendude korraldamise ja teenindamise kui lennukite remondi- ja hoolduse valdkondades.

Tulenevalt asjaolust, et Äriühingul endal ei ole töötajaid, siis Äriühing tajub oma sotsiaalset vastutust inimeste ja organisatsioonide ees, kellelt Äriühing teenuseid sisse ostab. Äriühing panustab nimetatud huvirühmade kaasamisse oma majandustegevusse ning selle kaudu ka nende sotsiaalsesse kaitsesse. Äriühingul puuduvad oma koostööpartnerite suhtes mistahes eelarvamused ning mis iganes alusel diskrimineerimine on teadlikult välistatud.

3. Keskkonnamõjud

TVH on seadnud üheks oma eesmärgiks, et Äriühingu tegevus oleks iga-aastaselt järjest tõhusam ja keskkonnasõbralikum. Äriühing on seadnud eesmärgiks igapäevases tegevuses minna üle võimalikult suures osas paberivabale (digitaalsele) asjaajamisele ja jätkata energia tõhusat kasutamist.

Bombardier CRJ900NG lennukid, mis Äriühingule kuuluvad, kuid mida Äriühing ise ei opereeri, on reaktiivmootoritega regionaallennukite kategoorias kõige tõhusamat tüüpi lennukid (kütusekulu iga lennukilomeetri ning reisija istekoha suhtes). Lisaks sellele on Äriühingule teadaolevalt lennukite käitaja Xfly seadnud oma sihiks tarbitava kütusekulu (kui lennunduse peamine negatiivne keskkonnamõju) minimeerimise kõigil oma lendudel. Seejuures kütuse säästmine, olles keskkondlikult vastutustundlik, toob klientidele kaasa ka väiksemad finantskulud, omades seega ka üldist positiivset majanduslikku mõju.

Äriühingule kuuluvate lennukite regulaarsete hooldus- ja remonttööde teostamise kaudu tagab Äriühing väljarenditavate lennukite pika eluea (20-30 aastat), mis otseselt aitab vähendada Äriühingu keskkonnajalajälge, sest selle tulemusena väheneb vajadus ehitada uusi lennukid, mis on suure negatiivse keskkonnamõjuga tegevus.

Kuigi TVH ise talle kuuluvaid lennukid ei opereeri, on Äriühing teadlik keskkonnakaitse huvirühmade muredest seoses lennutranspordiga. TVH jaoks on ka tulevikus oluline, et Äriühingu poolt omatavad lennukid oleksid oma klassi tõhusamad ja võimalikult väikse negatiivse keskkonnamõjuga. Samuti toetab Äriühing lennukite käitaja Xfly eesmärgi tarbitava kütusekulu minimeerimiseks ning innustab Xfly'd ja teisi oma koostööpartnereid leidma ja arendama uusi keskkonnakaitse võimalusi, sealhulgas keskkonnasõbralikemate lennukikütuste (SAF) kasutuse osa suurendamine.

² Vt eelnev.

Ärikeskkond ja äriühingu laiendamise potentsiaal

Äriühingu põhilist turgu (regionaallendudeks sobivate õhusõidukite väljarentimine) viimastel aastatel kõige olulisemalt negatiivselt mõjutanud COVID-19 globaalse pandeemia taandumine 2022. aastal ning sellele järgnenud erinevate reisiipiirangute kaotamine tõid 2023. aastal kaasa turunõudluse taastumise peaaegu pandeemiaeelsele tasemele (2019). Euroopa lennuliinidel jääb kriisieelsele jätkuvalt mõnevõrra alla ärireisijate arv. Turunõudluse taastumine regionaallendude segmendis on taganud möödunud majandusaastal TVH lennukite aktiivse igapäevase kasutuse.

Äriühingu lennukite lõppkasutaja - SAS 2022. aastal USA-s alanud saneerimismenetlus struktuursete majandusraskuste ületamiseks jätkus 2023. aastal. New Yorgi osariigi kohtu järelevalve all viiakse ellu ettevõtte restruktureerimisplaan „SAS Forward“. Kohtu poolt kinnitatud saneerimiskava kohaselt on SAS-i juhtkond pidanud läbirääkimisi pilootide palgataseme konkurentsivõimelisemaks muutmiseks, vabanenud liialt kulukatest lennukirendilepingutest ja uute lennukite tellimustest, ühtlustanud ettevõtte lennukiparki ja allhankijate võrgustikku, kasvatanud efektiivsete lennutundide suurendamise kaudu lennufirma tootlikkust, et seeläbi taastada ettevõtte majanduslik jätkusuutlikkus.

New Yorgi kohus kinnitas Äriühingu lennukite käitaja Regional Jet OÜ (Xfly) koos teiste oluliste hankijate ja koostööpartneritega „critical vendors“ nimekirja, aktsepteerides sellega, et Xfly on SAS-i jaoks üks kriitilise tähtsusega tarnijatest, mis tagab Xflyle õiguse saneerimismenetluse ajal osutatud teenuste eest kokkulepitud tasu saada. 18.03.2024 teatas SAS, et USA kohus (*Bankruptcy Court of the Southern District of New York*) kinnitas ettevõtte ümberkorralduskava ning SAS-i saneerimismenetlus (*Chapter 11*) peaks lõpule jõudma 2024. esimese poolaasta jooksul. Käesoleva aruande koostamise ajal on Äriühingul olemas mõistlikult põhjendatud ootus, et Xfly ja SAS-i vaheline pikaajaline koostöö jätkub.

Airfinance Journal andmetel jätkuvad probleemid lennukitööstuse tarneahelates ja lennukitootjate tarnete hiline mine loonud lähiaastateks soodsa keskkonna lennukite liisingule, kõrgematele liisingumääradele ja jätkuvalt kõrgendatud nõudlusele kasutatud lennundusvarade järele. Ekspertide (*Aircap*) hinnangul selline pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatus rendileandjate kasuks lähiaastatel jätkub.

Aercap hinnangul on alates 2019. aastast maailmas tellijatele tarnitud üle 2000 uue lennuki vähem kui varem oodatud ning tellijatega kokku lepitud, seda nii Covid-19 kriisi kui ka juba varasemate Boeing 737 Maxi sertifitseerimisprobleemide tõttu. Selle tulemusena täheldavad rendileandjad, et kasutatud lennukite (s.h vanuses 18-20 aastat) rendilepinguid pikendatakse algselt oodatust märksa pikemaks ajaperioodiks.

Mitsubishi otsused lõpetada oma uue regionaallennuki tüübi (MRJ) väljatootamine ning mitte jätkata Bombardier'ilt omandatud CRJ-tüüpi regionaallennukite tootmist on toonud kaasa olukorra, kus regionaallendudeks sobivaid uusi kuni 100 reisijakohaga reaktiivlennukeid toodavad vaid Embraer (Brasiilia) ja COMAC (Hiina Rahvavabariik).

Brasiilia lennukivalmistaja õhusõidukid ületavad tehniliselt aga USA-s suurte lennufirmade ja ametiühingute vaheliste kokkulepete järgsed stardimassi ja reisijakohtade piirangud (nn *scope clauses*), mistõttu nende kasutamine USA siselendudel ei ole siiani majanduslikult mõttekas. *Scope clauses* piirangutesse mahtuvad Bombardier CRJ tooteperekonna (CRJ-200/550/700/900/1000) lennukid

moodustavad maailma regionaallennukite koguarvust tänaseks umbes 1/3, mis teevad nendest lennufirmade hulgas jätkuvalt soositud ning aktiivse järelturuga õhusõidukid.

Võrreldes 2019. aastaga toimus lõppenud majandusaastal (*Eurocontrol* andmetel) Euroopa regionaallendude mahus (nii reisijate arv kui lennatud kilomeetrid) mõningane vähenemine. Selle põhjuseks märgivad eksperdid lennundusturu üldist suundumust lühematelt lendudele pikematele.

Mitmed lühemad regionaallennud on asendunud raudtee- või bussiühendustega (seda on mõjutanud investeringud raudteetaristu kiiruste tõstmisesse, suurenenud konkurentsist tingitud bussipiletite odavnemine, rongipiletite müük lennuettevõtjate endi poolt toomaks sel moel reisijaid edasilendudeks suurematesse lennujaamadesse, keskkonnaalaste nõudmiste ja teadlikkuse suurenemine, videokonverentside levik ärilises suhtluses, jms), mis on mõnevõrra vähendanud nõudlust riigisiseste ja lühikeste (kuni 500 km) lennureiside järele, kujundades nii reisijate uusi eelistusi.

Eelkirjeldatud arengud lennundusturul annavad konkurentsist mõningase eelise suurema lennuulatusega regionaallennukitele, s.h TVH lennukiparki kuuluvad Bombardier CRJ tüüpi õhusõidukid, võrreldes propeller mootoriga lennukitüüpidega nagu ATR, De Havilland, Fokker või SAAB.

Juhtkonna hinnangul toetab nii eelkirjeldatud olukord uute lennukite valmistajate turul, *scope-clauses* piirangud maailma suurimal regionaallennukite turul USA-s kui ka viimati nimetatud trendid Euroopa regionaallendude turul jätkuvalt nõudlust järelturul Äriühingu põhivarade osas ning seeläbi nende turuväärtust.

Aruandeaastal ei algatanud äriühing teadus- ja arendustegevuse projekte, seega vastavad kulutused puudusid.

Informatsioon TVH'le mõju avaldavate finanstriskide ja nende maandamise kohta on toodud Raamatupidamise aastaaruandes lisa 15.

Finantssuhtarvud	2023	2022	
Lühiajaliste kohustiste kattekordaja	1,60	1,11	(a)
Kohustiste ja omakapitali suhe	1,00	0,89	(b)

(a) käibevara/lühiajalised kohustised

(b) kohustised/omakapital

Lühiajaliste kohustiste kattekordaja muutuste taga on aruandeaastalõpu seisuga suurenenud müügivõlad. Kohustiste ja omakapitali suhte kasvu põhjustas põhivara väärtuse langus (lisa 5).

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne**

Perioodi kohta, mis lõppes 31. detsembril 2023

(tuhandetes eurodes)

	Lisad	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022
Müügitulu renditeenustest	2	10 612	8 486
Lennukite amortisatsioonikulu	3	-8 982	-4 741
Kahjum põhivara allahindlusest	5	-12 400	0
Kasum eelmiste perioodide põhivara allahindluse tühistamisest	5	0	7 362
Brutokahjum (-kasum)		-10 770	11 107
Kasum varuosade müügist	2	1 857	0
Mitmesugused tegevuskulud	4	-307	-258
Muud äritulud/-kulud		361	416
Ärikasum		-8 859	11 265
Intressitulu		108	5
Intressikulu	13	-1 262	-803
Kasum (kahjum) valuutakursi muutustest		-283	20
Kahjum hooldusreservi korrigeerimisest	12	38	-276
Muud finantstulud ja -kulud	12	-351	-511
Kahjum (kasum) enne tulumaksustamist		-10 609	9 700
Perioodi kahjum (kasum) ja muu koondkahjum (-kasum)		-10 609	9 700
Ettevõtte omanikule jaotatav perioodi kahjum (kasum)		-10 609	9 700

Finantsseisundi aruanne

31. detsembri 2023 seisuga

(tuhandetes eurodes)

VARAD	Lisad	31.12.2023	31.12.2022
Põhivara			
Materiaalne põhivara	5	48 151	68 118
Nõuded ja ettemaksed	8	6 022	5 682
Põhivara kokku		54 173	73 800
Käibevara			
Nõuded ja ettemaksed	8	3 508	2 072
Raha ja raha ekvivalendid	6,7	11 884	9 718
Käibevara kokku		15 392	11 790
VARAD KOKKU		69 565	85 590
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL			
OMAKAPITAL			
Osakapital	10	1 000	1 000
Ülekurss		31 000	31 000
Kohustuslik reservkapital		300	300
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		13 026	3 326
Aruandeaasta kahjum/kasum		-10 609	9 700
OMAKAPITAL KOKKU		34 717	45 326
Pikaajalised kohustised			
Tulevaste perioodide tulud	11	2 079	2 172
Laenukohustised	13	15 900	19 700
Muud pikaajalised kohustised	7,12	7 267	7 774
Pikaajalised kohustised kokku		25 246	29 646
Lühiajalised kohustised			
Tulevaste perioodide tulud	11	330	326
Laenukohustised	13	3 800	2 800
Muud lühiajalised kohustised	7,12	4 517	7 231
Võlad ja ettemaksed	7,9	955	261
Lühiajalised kohustised kokku		9 602	10 618
KOHUSTISED KOKKU		34 848	40 264
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU		69 565	85 590

Omakapitali muutuste aruanne

perioodi kohta, mis lõppes 31. detsembril 2023

(tuhandetes eurodes)

	Osakapital	Ülekurs	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum (kahjum)	KOKKU
Saldo 31.12.2020	1 000	31 000	300	615	32 915
Aruandeperioodi kasum	0	0	0	2 711	2 711
Saldo 31.12.2021	1 000	31 000	300	3 326	35 626
Aruandeperioodi kasum	0	0	0	9 700	9 700
Saldo 31.12.2022	1 000	31 000	300	13 026	45 326
Aruandeperioodi kahjum	0	0	0	-10 609	-10 609
Saldo 31.12.2023	1 000	31 000	300	2 417	34 717

Täpsem informatsioon osakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta toodud lisas 10.

Rahavoogude aruanne

perioodi kohta, mis lõppes 31. detsembril 2023

(tuhandetes eurodes)

	Lisad	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022
Rahavood äritegevusest			
Aruandeperioodi kahjum/kasum		-10 609	9 700
<u>Korrigeerimised:</u>			
Põhivara kulum ja väärtuse languse tühistamine	3,5	21 382	-2 622
Arvestuslik rent (lineaarse renditulu ja tegelike rendimaksete vahe)	8	-340	-2 194
Tekkepõhised intressikulud/tulud		1 154	798
Valuutakursi muutuste mõju		283	-20
Muutused käibekapitalis			
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	5,8	-1 435	3 568
Tulevaste perioodide tulude muutus	11	-90	-516
Äritegevusega seotud kohustiste muutus	9	-2 569	-1 488
Kokku rahavood äritegevusest		7 776	7 226
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	5	-1 376	-15 420
Laekunud intressid		106	1
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-1 270	-15 419
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenu tagasimaksed	13	-2 800	-500
Makstud intressid	13	-1 257	-796
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-4 057	-1 296
Rahavood kokku		2 449	-9 489
Raha ja raha ekvivalentide muutus			
	7	2 449	-9 489
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		9 718	19 187
Valuutakursside muutuste mõju		-283	20
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	7	11 884	9 718

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

OÜ Transpordi Varahaldus (edaspidi “TVH” või “Äriühing”) raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Äriühing on IFRS aruandluse arvestuspõhimõtted võtnud kasutusele alates Äriühingu asutamisest. Ülevaade olulisemate arvestus- ja aruandluspõhimõtete kohta, mida raamatupidamise aastaaruande koostamisel kohaldatakse, on esitatud allpool.

1.1 Üldine informatsioon

OÜ Transpordi Varahaldus on Eesti Vabariigis 09.10.2015.a asutatud äriühing. Ettevõtte registreeritud aadress on Tallinn, Suur-Ameerika tn 1, 10122, Eesti Vabariik. Ettevõtte põhitegevusaladeks on lennukite ja lennukitega seotud varuosade rendile andmine.

Äriühingu majandusaasta algas 01. jaanuaril 2023 ning lõppes 31. detsembril 2023. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole öeldud teisiti.

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada, kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Aruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Äriühingu juhatus kinnitas majandusaasta aruande 2. mail 2024. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule tuleb majandusaasta aruanne kinnitada nii Äriühingu nõukogu poolt kui ka ainuosaniku poolt üldkoosolekul. Ainuosanikul on õigus keelduda juhatuse poolt koostatud ning kinnitatud majandusaasta aruande kinnitamisest ning paluda uue aruande koostamist.

Juhatus hinnangul on Äriühingu tegevus jätkuv.

1.2 Uute IFRS standardite ja tõlgenduste rakendamine

Lisades 1.3-1.16 esitatud arvestuspõhimõtteid on rakendatud IFRS finantsaruannete koostamisel, perioodil, mis lõppes 31. detsembril 2023.

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelise finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis on kohustuslikud aruandeaastatele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Ülevaade neist standarditest ning nende tõlgenduste mõjust raamatupidamise aruandele on välja toodud allpool.

(a) Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Äriühingule kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2023:

- **IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 „Olulisuse üle otsustamine“.** Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu muutis ka IFRS-i rakendusjuhendit nr 2, lisades juhise ja kaks lisanäidet olulisuse mõiste rakendamise kohta arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Muudatused on kooskõlas mõiste „olulisus“ täpsustatud määratlusega: „Teave arvestuspõhimõtete kohta on oluline, kui seda koos ettevõtte raamatupidamise aruandes sisalduva muu teabega käsitledes võib mõistlikult eeldada, et see mõjutab otsuseid, mida üldotstarbelise raamatupidamise aruande põhikasutajad selle raamatupidamise aruande alusel teevad“. Muudatused võivad mõjutada Äriühingu arvestuspõhimõtete avalikustamist. Selle kindlaksmääramine, kas arvestuspõhimõtted on olulised või mitte, nõuab otsuste tegemist. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele olulist mõju.
- **IAS 8 „Arvestuspõhimõtted“** muudatustega võetakse kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele mõju.
- **IFRS 17 „Kindlustuslepingud“** - mõjutab eelkõige kindlustusandjaid ning nende finantsaruannete kasutajaid. Uuendatud standard ühtlustab kindlustusvaldkonna arvestust. Äriühingu hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Äriühingu raamatupidamise aruandele mõju.

(b) Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Äriühingule kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2024 või hiljem ja mida Äriühing ei ole rakendanud ennetähtaegselt. Juhatuse hinnangul ei avalda allolevad standardid, tõlgendused ja nende muudatused Äriühingu raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

- **IAS 12 „Tulumaks“ muudatused** selgitavad sellistest tehingutest tuleneva edasilükkunud tulumaksu arvestamist, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustist ning mõlema suhtes rakendatakse ühesugust maksustamist;
- **IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“** – pakub üldisemat käsitusviisi kohustiste liigitamisel jooksvateks ja pikaajalisteks;
- **IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatused** mõjutavad müügi- ja tagasirendi arvetuse kohta informatsiooni avalikustamist.
- **IAS 7 „Rahavoogude aruanne“ ja IFRS 7 „Finantsinstrumendid:avalikustatav teave“ - „Tarnijate rahastamise kokkulepped“ muudatusega** kehtestatakse täiendavad nõuded ettevõtte tarnijate rahastamise kokkulepete avalikustamisele, et võimaldada kasutajatel (investoritel) hinnata nende kokkulepete mõju ettevõtte kohustistele ja rahavoogudele ning ettevõtte avatust likviidsusriskile.
- **IAS 21 „Valuutakursside muutuste mõju“ muudatused** selgitavad, kuidas ettevõtte määrab hinnangulist hetkekursi välisvaluutatehingu ümberarvestamisel ning sisaldavad täiendavaid avalikustamismõndeid, mis aitavad kasutajatel hinnata hinnangulise vahetuskursi kasutamise mõju raamatupidamise aruandele.

- **IFRS 10 ja IAS 28 „Investori ja tema sidus- või ühisettevõtte vaheline varade müük või üleandmine“ muudatustega** selgitatakse, et sidus- või ühisettevõttega seotud tehingu puhul sõltub kasumi või kahjumi kajastamise ulatus sellest, kas müüdüd või üle antud varad moodustavad äri (ei ole veel vastu võetud EL-s).

1.3 Koostamise alused

Aastaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud varade ja finantsinstrumentide puhul, mis on ümber hinnatud ning kajastatud õiglasel väärtuses aruandeperioodi lõpu seisuga, nagu on kirjeldatud vastavates arvestuspõhimõtetes.

1.4 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse sularaha, nõudmiseni hoiuseid, arvelduskontode jääke ning kuni 3-kuulisi deposiite, millel puudub oluline väärtuse muutuse risk. Äriühingu rentnikult laekunud tagatisdeposiitide ja hooldustööde reserve summad kajastatakse piirangutega rahana („*restricted cash*“). Neid summasid hoitakse spetsiaalsetel kontodel, mida muudeks tehinguteks ei kasutata. Täpsem informatsioon raha ja raha ekvivalentide kirjete kohta on toodud lisas 6.

1.5 Tulude arvestus

Renditulu

Lennukite ja lennukikomponentide rendilepingutest tulenev renditulu kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt. Lennukite rendi puhul kajastatakse rendituluna rendi põhiosa maksed. Juhul, kui lineaarne renditulu ületab sama perioodi rendinõuete summa, siis tekkinud vahe kajastatakse finantsseisundi aruandes kirjel „Nõuded ja ettemaksed“. Kui lineaarne renditulu on sama perioodi rendinõuetest suurem, siis tekkinud vahe kajastatakse finantsseisundi aruandes kirjel „Tulevaste perioodide tulud – rendi ettemaksed“. Täpsem informatsioon rendilepingutest tulenevate maksete arvestuspõhimõtted on toodud lisas 1.8 „Rendid“.

Intressitulu

Intressitulu kajastatakse kasumi (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressitulu koosneb peamiselt intressitulust pangakontodelt ja alla 3-kuulistelt deposiitidelt.

1.6 Välisvaluutas toimunud tehingud

(a) Arvestus- ja esitusvaluuta

Äriühingu arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

(b) Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja –kohustused hinnatakse ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud mittemonetaarsed finantsvarad ja kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, hinnatakse ümber eurodesse õiglase väärtuse hindamise päeval ametlikult kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsete varade ja kohustuste

ümbearvestamisel tekkivad kasumid ning kahjumid kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes perioodi tulu ja kuluna. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksed ja materiaalne põhivara), bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

1.7 Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse Äriühingu enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta.

Lennukid

Lennuki soetusmaksumus koosneb lennuki ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, millest kasutatud lennukite puhul on maha lahutatud müüja poolt kaasa antav hooldusreservi summa. Lennukite kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud hinnanguline lõppväärtus lineaarsel meetodil lennuki hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Lennuki lõppväärtuseks loetakse väärtus, mis jääb lennukil pärast kasulikku eluiga ning millest on maha lahutatud müügikulutused.

Lennukite komponendid

Lennukite komponentidena kajastatakse lennukite regulaarsete suuremahuliste hooldustööde (edasi Hooldusreservi tööd) kulud, mis ei kuulu hooldusreservist rentnikule hüvitamisele. Hooldusreservi tööde kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Hooldusreservi tööd võetakse arvele eraldi põhivara objektina vastavalt töö liigile. Hooldusreservide tööde liigid on järgmised:

- Lennukikere struktuuri hooldus (*Airframe Heavy Structural Maintenance*);
- Telikute hooldused (*Landing Gear Overhaul*);
- Mootori võimsuse taastamistööd (*Engine Performance Restoration*);
- Piiratud elueaga mootori osade hooldus (LLP) (*Engine Life Limited Parts*);
- Abijõuseadme (APU) taastamine (*Auxiliary Power Unit*).

Lennukite tööriistad ja varuosad (sh väljarenditavad lennukite mootrid)

Lennuettevõtetele väljarenditavad lennukite tööriistad ja varuosad või tööriistadest ja/või varuosadest koosnevad varakogumid, mille soetusmaksumus ületab piirmäära 5 tuhat eurot, kajastatakse põhivarana. Tööriistade ja varuosade kulumit arvestatakse soetusmaksumuselt, millest on maha lahutatud hinnanguline lõppväärtus lineaarsel meetodil vara hinnangulise kasuliku eluea jooksul. Tööriistade ja varuosade lõppväärtuseks loetakse väärtus, mis jääb varal pärast kasulikku eluiga ning millest on maha lahutatud müügikulutused. Täpsem informatsioon lennukite tööriistade ja varuosade kulumit arvestusest on toodud lisas 3.

Materiaalse põhivara kulumit arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ja lõpetatakse, kui jääkmaksumus on võrdne lõppväärtusega, vara lõplikul kasutusest eemaldamisel või ümberliigitamisel “Müügiotel põhivaraks”. Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, kasulikud eluead ja ka lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muudatusena edasiulatuvalt.

Hinnangulised kasulikud eluead on järgmised:

• Lennukid:	12-13 aastat
• Lennukite kapitaalsed hooldustööd:	5-13 aastat
• Lennukite tööriistad ja varuosad va lennukite mootorid:	5 aastat
• Renditavad lennukimootorid:	2-4 aastat

Materiaalse põhivara väärtuse langus

Äriühing hindab igal aruandekuupäeval, kas esineb materiaalse põhivara võimalikule väärtuse langusele esinevaid asjaolusid. Võimalikule väärtuse langusele viitavate asjaolude hindamisel võetakse arvesse rentnikuga seotud informatsiooniallikatest saadud teavet. Väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline väärtus ületab selle kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on vara õiglase väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused, või kasutusväärtus, sõltuvalt sellest, kumb on kõrgem. Vara väärtuse langusest tulenev kahjum kajastatakse kuluna perioodil, mil see tekib. Kui väärtuse hindamise tulemusena selgub, et vara üksuse kaetav väärtus on tõusnud, tühistatakse varasem allahindlus kuni summani, mis oleks kujunenud, kui vara väärtuse langust poleks eelnevatel aastatel kajastatud. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kasumina põhivara eelmiste perioodide allahindluse tühistamisest.

Materiaalse põhivara võõrandamine

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasumid ja kahjumid, mis kaasnevad varade müügi või mahakandmisega (arvutatakse vastavalt vara võõrandamisest saadava tasu ning bilansilise väärtuse vahena) kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes hetkel, mil varad võõrandatakse või kantakse maha.

1.8 Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Äriühingul on kasutusrendilepingud, kus Äriühing on rendileandjaks. Äriühingul puuduvad rendilepingud, kus Äriühing on rentnik.

Äriühing kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel kajastatud lennukid kajastatakse materiaalse põhivarana ja amortiseeritakse alates arvele võtmist kuni kasuliku eluea lõpuni. Amortiseeritav väärtus võrdub soetusmaksumusele, millest on maha lahutatud vara lõppväärtus. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul tuludes (lisa 1.5). Renditulu koosneb fikseeritud ja muutuvatest rendimaksetest, mis kajastatakse tuludes eraldi kirjetel. Fikseeritud on tulu, mis arvutatakse rendilepingute fikseeritud rendimaksete alusel lineaarselt rendiperioodi lõpuni. Muutuva renditulu suurus sõltub valuutast ja lennukite kasutusest (lennutundidest ja -tsüklistest) ning see kajastatakse selle perioodi renditulus, millal leiab aset nimetatud makseid tingiv sündmus või tingimus.

Rendilepingute muudatused

Rendilepingu muudatus kajastatakse eraldi rendina juhul, kui a) muudatusega suurendatakse rendi ulatust, lisades sellele ühe või enama alusvara kasutamiseõiguse ja b) rendi hind suureneb tasu võrra, mis vastab ulatuse suurenemise eraldiseisvale hinnale, mida on korrigeeritud vastavalt konkreetse lepingu asjaoludele. Rendileandja arvestab kasutusrendilepingu muudatust uue rendina alates muudatuse jõustumise kuupäevast, käsitledes kõiki algse rendiga seotud ette makstud või akumuleerunud rendimakseid uue rendi rendimaksete

osana.

Rendilepingute alusel saadud tagatisdeposiidid ja hooldusreservid

Rendilepingu alusel saadud tagatisdeposiidid, mis vastavad allolevatele kriteeriumitele, kajastatakse finantskohustisena:

- on riskimaandamise instrument rendiperioodi jooksul;
- tagastatakse rentnikule täies ulatuses rendiperioodi jooksul, välja arvatud juhul, kui rentnik on rikkunud lepingutingimusi;
- selle hoidmisega ei kaasne intressikulu.

Rendilepingu alusel saadud Hooldusreservi maksed kajastatakse finantskohustisena (lisa 1.9), kui peamiselt rentnik kannab rendiperioodi jooksul Hooldusreservi töödega seonduvad riskid. Hooldusreservi eesmärk on koguda vahendeid regulaarsete suuremahuliste hooldustööde jaoks, mis nõuavad olulisi investeeringuid ning samuti aega lennukite oluliste osade kapitaalremondiks. Rentnik tasub hooldusreservi makseid Äriühingule-le igakuiselt kindlaksmääratud summas, mis vastab rendilepingutes ettenähtud lennukite baaskasutusele. Vajadusel suurendatakse hooldusreservimakseid igal aastal jaanuaris, lähtudes eelneva aasta tegelikust lennukite kasutamisest võrreldes rendilepingus ettenähtud baaskasutusega (kalendriaastal registreeritud lennuki lennutunnid ja lennutsükliid). Hooldusreservi makseid kajastatakse kassapõhiselt (raha laekumise hetkel). Vastavalt Hooldusreservi tööde plaanile on kohustis kajastatud osaliselt lühiajalisena, s.o järgneval majandusaastal planeeritavate tööde maksumus, mis kuulub rentniku poolt tasutud hooldusreservide maksete alusel hüvitamisele ja ülejäänud on kajastatud pikaajalise kohustisena.

Lennukite hooldusreservi töid korraldab rentnik ja Äriühing hüvitab rentnikule töödega seotud kulud hooldusreservist proportsionaalselt lennuki kasutamise statistikale (rentniku lennutud lennutunnid ja lennutsükliid alates viimasest sama liiki Hooldusreservi tööst). Hooldusreservist makstav hooldustööde hüvitis kajastatakse kohustise vähendamisenä. Juhul, kui laekunud Hooldusreservi maksed hakkavad ületama planeeritud reservi tagasimakseid rentnikule, kajastatakse tagasimakseid ületav summa kasumi- (kahjumi) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes muutuva rendimaksena. Juhtkonna hinnangul lennuki hooldusreserviga kaetud hooldustöödega seotud riski kannab rendiperioodi jooksul rentnik, kuivõrd rentnik vastutab hooldustööde õigeaegse tellimise ja teostamise eest ning Äriühingu maksimaalne hooldustööde hüvitamise ulatus on piiratud. Lisaks kannab rentnik rendiperioodil muud jooksvad lennukite hoolduskulud, mis ei vasta põhivarana kajastamise kriteeriumitele.

Esmasel arvele võtmisel kajastatakse tagatisdeposiidid ja Hooldusreservid õiglasel väärtuses ning edasi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit, mille tulemusena kajastatakse rendiperioodi jooksul intressikulu (rendi õiglase väärtuse ja rendiperioodi lõpus makstava nominaalväärtuse erinevuse vahe). Tagatisdeposiidi ja Hooldusreservi nominaalsumma ja selle õiglase väärtuse vahe makse laekumisel kajastatakse täiendava rendimaksena, mille rendileandja on ette saanud. Kui tagatisdeposiidid ja hooldusreservid on seotud kasutusrendiga, esitatakse täiendav rendimakse finantsseisundi aruandes kirjel „Tulevaste perioodide tulu“ ja kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendituluna.

Igal aruandekuupäeval vaatab ettevõtte juhatus üle hooldusreservi kasutamise plaani, s.o planeeritavate tööde eest makstavate summade suuruse ja ajastuse. Hooldusreservi kasutamise plaani muutmise korral arvutatakse ümber finantskohustise korrigeeritud maksumus, ning muutmise mõju kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kirjel „Kasum (kahjum) hooldusreservi korrigeerimisest“.

1.9 Finantsinstrumendid

Finantsvarasid ja finantskohustisi kajastatakse ajahetkel, mil Äriühing saab vastavate lepingusätete osapooleks. Finantsvarad ja finantskohustised kajastatakse algselt õiglasest väärtuses. Tehingukulud, mis otseselt seonduvad finantsvarade ja finantskohustiste omandamisega (välja arvatud finantsvarad ja finantskohustised, mida kajastatakse õiglasest väärtuses läbi kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruande) lisatakse või lahutatakse finantsvarade või finantskohustiste õiglasest väärtusest nende esmasel arvele võtmisel. Tehingukulud, mis seonduvad finantsvarade või finantskohustiste omandamisega, mida kajastatakse läbi kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruande, kajastatakse koheselt kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes.

Finantsvarad

Kõigi tavapärasel turutingimustel toimuvate finantsvarade ostude või müükide kajastamiseks ja kajastamise lõpetamiseks kasutatakse tehingupäevapõhist arvestust. Tavapärasel tingimustel toimuv ost või müük on finantsvara ost või müük tingimustel, mille kohaselt antakse vara üle ajavahemiku jooksul, mis on kas kehtestatud õigusaktidega või vastavalt turu praktikale. Kõiki kajastatud finantsvarasid mõõdetakse pärast esmast kajastamist tervikuna kas korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses, vastavalt konkreetse finantsvara liigile. Liigitamine ja esmase kajastamise järgne mõõtmine sõltub finantsvara juhtimiseks valitud ärimudelist ja finantsvara lepingupõhiste rahavoogude iseloomust.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad

Võlainstrumente mõõdetakse pärast algset kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ainult juhul, kui mõlemad järgmised kriteeriumid on täidetud:

- finantsvara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on saada lepingupõhiseid rahavooge ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad rahavood, mis koosnevad ainult põhiosamaksetest ja põhiosa jäägilt arvestatud intressimaksetest kindlaksmääratud kuupäevadel.

Äriühing liigitab korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks finantsvaradeks raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja intressinõuded. Sisemise intressimäära meetod on meetod võlainstrumenti korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamiseks ja intressitulude jaotamiseks vastavale lepinguperioodile. Sisemine intressimäär on määr, millega diskonteeritakse oodatavad tulevased laekumised võlainstrumenti eeldatava kehtivusaja või vajadusel lühema perioodi jooksul täpselt võlainstrumenti esmasel kajastamisel mõõdetud bruto bilansilisse väärtusesse (võttes arvesse kõiki makstud või saadud tasusid, mis on sisemise intressimäära olemuslikeks komponentideks, tehingukulutusi ja muid lisatasusid või allahindlusi, kuid jättes arvestusest välja eeldatavad tulevased krediidikahjumid). Intressitulu kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kirjel „Finantstulud“.

Finantsvarade ja -kohustiste jaotus kategooriatesse on toodud lisas 7.

Finantsvarade väärtuse langus

Äriühing moodustab reservi korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavatesse võlainstrumentidesse tehtud investeringute ja rendinõuete eeldatava krediidikahjumi (*Expected Credit Loss*) katteks. Finantsinstrumendi eeldatava krediidikahjumi summat uuendatakse igal aruandekuupäeval, et see peegeldaks pärast instrumendi esmast kajastamist toimunud krediidiriski muutusi.

Äriühing kasutab ostjate vastu tekkinud nõuete ja rendinõuete nende kehtivusajal eeldatava krediidikahjumi kajastamiseks standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit. Kui Äriühingul tekib vajadus moodustada

allahindlus nõuetele ostjate vastu ja rendinõuetele, siis allahindluse summa võrduks nõuete kehtivusaja jooksul eeldatavalt tekkiva krediidikahjumiga. Nimetatud varade eeldatava krediidikahjumi hindamiseks kasutatakse ajaloolist krediidikahjumi kogemust, mida korrigeeritakse konkreetsete deebitoridega seotud tegurite, üldiste majandustingimuste, aruandekuupäeval finantsvarale rakenduvate tegelike ja prognoositavate tingimuste ja nende suuna hinnanguga ning vajadusel ka raha ajaväärtusega. Kehtivusaja jooksul eeldatav krediidikahjum on eeldatav krediidikahjum, mis tuleneb kõigist finantsinstrumendi kehtivusajal võimalikest kohustuste täitmata jätmise juhtudest.

Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui on toimunud üks või mitu sündmust, mis avaldavad selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele negatiivset mõju. Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui leiab aset vähemalt üks järgnevatest sündmustest:

- a) emitendi või deebitori olulised finantsraskused;
- b) lepingu rikkumine, nt kohustuse mittetäitmine;
- c) deebitori laenuandja(te) poolt deebitorile tema finantsraskustega seotud majanduslikel või lepingulistel põhjustel järeleandmis(t)e tegemine, mida muul juhul ei oleks tehtud;
- d) deebitori pankrot või muu finantsalane restruktureerimine või
- e) finantsvara aktiivse turu kadumine finantsraskuste tõttu.

Finantsvara krediidikvaliteeti hindamismudelil on kolm faasi, mis baseeruvad krediidiriski muutusel. Kui finantsinstrumendi krediidirisk ei ole pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud, kajastab Äriühingul sellele allahindluse 12 kuu jooksul eeldatava krediidikahjumi summas (faas 1). Kui finantsinstrumendi krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud (faas 2), kajastab Äriühingul allahindluse kehtivusaja jooksul eeldatava krediidikahjumi summas. Finantsvara liigub faasi 2, kui tegemist on makseviivitusega vahemikus >30 ja <90 päeva või finantsvaraga, mis on klassifitseeritud kõrgendatud jälgimise alla või on makseraskuste tõttu restruktureeritud. Meetod on sümmeetriline, st järgnevatel bilansipäevadel, kui finantsinstrumendi krediidikvaliteet paraneb selliselt, et enam ei ole täidetud oluline krediidiriski suurenemise kriteeriumid alates esmasest kajastamisest, siis finantsvara liigub tagasi faasi 1. Lootusetud finantsinstrumendid on faasis 3. Kõik finantsvarad, mis on faasis 3, on krediidikahjumiga.

Äriühing hindab finantsvaraga seotud kohustuse mittetäidetuks, kui see vastab täielikult vara väärtuse languse mõistele või finantsvara on enam kui 90 päeva maksetähtaja ületanud, välja arvatud juhul, kui Äriühingul on toetavaid argumente, miks sellest pikem maksetähtaja ületamine on põhjendatud.

Finantsvarade kajastamise lõpetamine

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui varad on tagasimakstud või Äriühing kaotab antud vara üle kontrolli (näiteks vara müügi või varaga seotud lepinguliste õiguste kustumise järel). Äriühing omab finantsvara üle kontrolli juhul, kui ta saab põhilise osa varaga seotud tuludest ning ta kannab põhilist osa varaga seotud riskidest. Kontroll varade üle säilib, kui vastaspoolle pole vara tervikuna võimalik müüa sõltumatule kolmandale osapoolle ilma müügipiirangute kehtestamiseta. Finantsvara eemaldamisel bilansist kajastatakse finantsvara bilansilise väärtuse ja tema eest saadud tasu vahet kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kuluna (IAS 39).

Finantsvarade mahakandmine

Äriühing kannab finantsvara maha, kui ilmneb teavet selle kohta, et tehingu vastaspoollel on tõsiseid rahalisi raskusi või finantsvara bilansilise väärtuse katmiseks ei ole realistlikke väljavaateid, nt kui tehingu vastaspoolle suhtes on kuulutatud välja likvideerimismenetlus või pankrot ja Äriühingu juhtkonna hinnangul on summade laekumine ebatõenäoline. Ka siis, kui vara on maha kantud, võib Äriühing jätkata võla

sissenõudmist, kasutades selleks oma võlgade sissenõudmisprotseduuridest tulenevaid meetmeid ning vajadusel ka õigusnõustajate abi. Laekunud, kuid varasemalt maha kantud summad, kajastatakse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes.

Finantskohustised

Kõiki finantskohustisi (võlad tarnijatele, laen, muud lühi- ja pikaajalised kohustised, s.h tagatisdeposiidid ja hooldusreservid – lisa 1.8) mõõdetakse esmasel kajastamisel õiglasest väärtuses ja hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on bilansipäevale järgneva 12 kuu jooksul või Äriühingul puudub tingimusteta ühepoolne õigus lükata kohustise tasumist edasi hilisemaks kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Lühiajaliseks liigitatakse ka laenu või võlakirjadega seotud kohustised, mille tagasimakse tähtaeg on aruandekuupäevale järgneva 12 kuu jooksul. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenuga seotud kohustusi, mida laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval lepingutingimuste rikkumise tõttu koheselt sisse nõuda.

Finantskohustiste kajastamise lõpetamine

Äriühing lõpetab finantskohustiste kajastamise siis, kui Äriühingu kohustised on rahuldatud, lõpetatud või aegunud. Finantskohustise eemaldamisel finantsseisundi aruandest kajastatakse kohustise bilansilise maksumuse ja tema eest makstud tasu vahet kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes tulu või kuluna. Kui finantskohustisega seotud tingimustes toimub oluline muudatus, lõpetatakse esialgse finantskohustise kajastamine ning arvele võetakse muudetud tingimustega finantskohustis. Sellisel juhul finantskohustise eemaldamisel finantsseisundi aruandest kajastatakse esialgse ja uue kohustise bilansilise maksumuse kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes tulu või kuluna.

1.10 Finantsvarade ja finantskohustiste saldeerimine

Finantsvarasid ja finantskohustisi saldeeritakse ja esitatakse finantsseisundi aruandes netosummas ainult juhul, kui Äriühingul on juriidiliselt rakendatav õigus kajastatud summasid saldeerida ja Äriühing kavatses neid varasid saldeerida või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt. Juriidiliselt rakendatav õigus ei tohi olla sõltuv tulevatest sündmustest ja peab olema rakendatav tavapärase äritegevuse käigus ning ka tehingupartneri poolsete lepingurikkumiste, maksejõuetuse ning pankroti korral.

1.11 Osakapital ja kohustuslik reservkapital

Osad on kaasatud omakapitalis. Uute osade emiteerimisega seotud kulutused arvestatakse maha omakapitalist eeldusel, et tegemist on vältimatute lisakuludega, mis on otseselt tehinguga seotud. Äriühingu peamine eesmärk on luua ainuosanikule väärtust majandusnäitajate ja tööstusharu arengute kaudu, et tagada konkurentsivõime ja luua eeldused pikaajalise jätkusuutliku kasumlikkuse saavutamiseks. Omakapitali ja varade suhe 0,5 viitab Äriühingu heale pikaajalisele maksevõime positsioonile. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja Äriühingu põhikirjale on Äriühing kohustatud moodustama kohustusliku reservkapitali. Igal majandusaastal tuleb reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 osakapitalist. Vastavalt ainuosaniku otsusele võib kohustuslikku reservkapitali kasutada kahjumi katmiseks, samuti osakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid ainuosanikule. Lähtudes eelnevate aastate kasumi jaotamise ettepanekutest ning ainuosaniku poolt tehtud kasumi jaotamise otsusest ületab Äriühingu kohustuslik reservkapital seaduses ja põhikirjas sätestatud miinimummäära andes täiendava finantsstabiilsuse ettevõtte majandustegevusele.

1.12 Seotud osapooled

Äriühing on 100% riigi omandis olev ettevõtte, mille seotud osapoolte hulka kuuluvad:

- (a) Isikud või selle isiku lähedased pereliikmed, kes on seotud aruandva (majandus) üksusega, juhul kui see isik:** (IAS 24.9 (a)):
 - (i) omab kontrolli või ühist kontrolli aruandva (majandus) üksuse üle;
 - (ii) omab olulist mõju aruandeüksusele; või
 - (iii) on aruandva majandusüksuse juhtkonna võtmeisikud või aruandva majandusüksuse emaettevõtte.
- (b) Ettevõtte on seotud aruandva ettevõttega, kui rakendub üks järgmistest tingimustest** (IAS 24.9 (b)):
 - (i) Ettevõtte ja aruandev Ettevõtte on sama kontserni liikmed (st et iga emaettevõtte, tütarettvõtte ja kaastütarettvõtte on seotud teistega).
 - (ii) Üks Ettevõtte on teise Ettevõtte sidusettevõtte või ühisettevõtte (või selle kontserni liikme sidusettevõtte või ühisettevõtte, mille liige on teine üksus).
 - (iii) Mõlemad ettevõtted on sama kolmanda isiku ühisettevõtted.
 - (iv) Üks ettevõtte on kolmanda üksuse ühisettevõtte ning teine ettevõtte on kolmanda üksuse sidusettevõtte.
 - (v) Ettevõttel on töösuhtejärgsete hüvitiste plaan aruandva Ettevõtte või iga sellega seotud ettevõtte töötajate kasuks. Juhul kui aruandval ettevõttel on endal selline plaan, siis on kasusaavad töötajad ise seotud aruandva ettevõttega.
 - (vi) Ettevõtet kontrollib või kontrollib ühiselt punktis (a) määratletud isik.
 - (vii) Punktis (a) (i) määratletud isikul on Ettevõttele oluline mõju või ta on ettevõtte (või ettevõtte emaettevõtte) juhtivpersonali liige.
 - (viii) Ettevõtte või ükskõik milline grupi liige, mille osaks see on, osutab aruandva Ettevõtte või aruandva Ettevõtte emaettevõtte juhtivtöötajatele olulisi teenuseid.

Täpsem informatsioon tehingutest seotud osapooltega on toodud lisas 14.

1.13 Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtete jaotamata kasumile rakendatav tulumaksumäär on 0%, mistõttu Äriühingu finantsseisundi aruandes ei ole edasilükkunud tulumaksu nõudeid ja kohustusi. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat Äriühingu tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumi- (kahjumi) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aastal esimene arvesse võetav aasta. Finantsseisundi aruandes ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena

väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

1.14 Dividendid

Dividende kajastatakse nende välja kuulutamisel jaotamata kasumi vähendusena ning kohustisena ainuosaniku vastu.

1.15 Rahavoogude aruanne

Rahavooge klassifitseeritakse rahavoogudeks äri, investeerimis- ning finantseerimistegevusest. Finantsaruannete koostamisel on rahavood äritegevusest kajastatud kasutades kaudset meetodit, rahavood investeerimis- ning finantseerimistegevusest on kajastatud kasutades otsemeetodit.

1.16 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Korrigeerivad sündmused – need, mis tõendavad aruandekuupäeval eksisteerinud asjaolusid, kajastatakse Äriühingu lõppenud aruandeaasta finantsseisundi- ning kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes. Mittekorrigeerivad sündmused – need, mis ei ole seotud aruandekuupäeval eksisteerinud asjaoludega ning on esitatud aastaaruande lisades.

Lisa 2. Müügitulu

(tuhandetes eurodes)

	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022
Renditulu	10 612	8 486
Renditulu lennukite rendist – fikseeritud rent	7 941	7 878
Renditulu lennukite rendist – muutuv rent	367	357
Renditulu mootorite rendist – muutuv rent	2 123	70
Renditulu lennukite tööriistade ja varuosade rendist	181	181

Lennukite rent:

Lennukite kasutusrendilepingude keskmine kestus on 12-13 aastat. Rentnikul puudub ennetähtaegse lepingute lõpetamise võimalus. Äriühingul kui rendileandjal on selline võimalus kõikide lennukite osas olemas, kuid Äriühing ei planeeri lõpetada rendisuhteid enne tähtaega.

Aruandeaastal sisaldas Äriühingu lennukirendi tulu nii fikseeritud kui muutuvat (st lennutundidest ja US dollari kursist sõltuvat) renti. 2021. aasta lõpus sõlmis Äriühing lennukite rentnikuga rendilepingute muudatused, mille kohaselt rakendati perioodil 01.01.2022 – 31.03.2024 fikseeritud renditasu, mis ei ole lennutundidega seotud. Rendiperiood ja rendimaksete valuuta ei muutunud. Rendimaksete valuutaks perioodil 01.01.2022 - 31.03.2024 on US dollar. Alates 2024. aasta teisest kvartalist on rendimaksete valuutaks EUR.

Lennukirentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel:

(tuhandetes eurodes)

Periood pärast aruandekuupäeva	31.12.2023	31.12.2022
1. aasta	8 448	7 875
2. aasta	8 688	8 485
3. aasta	8 688	8 688
4. aasta	8 688	8 688
5. aasta	8 688	8 688
6. aasta ja hiljem	7 410	16 098
Kokku	50 610	58 522

Tööriistade ja varuosade rent:

Tööriistade ja varuosade rendileping (va lennukite mootorite rent) kestab 5 aastat ning rentnikul puudub ennetähtaegse lepingu lõpetamise võimalus. 2022. aastal soetatud lennukite mootorite rent (st mootorid kasutatakse Äriühingule mittekuuluvatel lennukitel) kestab hetkeni, millal Äriühingule kuuluvate lennuki mootorid vajavad vahetust ning selleks kasutatakse väljarenditud mootoreid. Lisainformatsioon eelnimetatud varade kohta on toodud lisades 3 ja 5.

Varuosade (va lennukite mootorid) ja tööriistade rendi tuleviku rendimaksete summa lepingutähtaegade alusel:

(tuhandetes eurodes)

Periood pärast aruandekuupäeva	31.12.2023	31.12.2022
1. aasta	211	211
2. aasta	145	211
3. aasta	0	145
Kokku	356	567

Kasum varuosade müügist

	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022
Remontivajavad mootorid	1 857	0

Aruandeaastal müüs Äriühing renditud lennukite neli ressursi ammendanud remontivajavat mootori tuuma (*engine core*) asendades neid varem ostetud kasutamiskõlblike mootoritega.

Lisa 3. Renditeenuse osutamise seotud kulud

(tuhandetes eurodes)

	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022
Lennukite amortisatsioonikulu	6 485	4 643
Mootorite amortisatsioonikulu	2 497	98
Kokku	8 982	4 741

Lennukite rendilepingute algusest on jooksvad hoolduskulud kohustatud katma rentnik, välja arvatud kapitaalsed hooldusreservide kulud, mis tulenesid lennukite kasutamisest enne rendilepingute algust.

Põhivarana kajastatud lennukite tööriistade ja varuosade varakogumil (va lennukite väljarenditavatel lennukimootoritel) aruandeperioodil amortisatsioonikulu ei tekkinud. Renditava vara kulumise tekkimine ja selle suurus olulisel määral sõltuvad varadega seotud rendilepingute tingimustest. Vastavalt 2019. aastal sõlmitud rendilepingutele ja 2020. aastal sõlmitud rendilepingu muudatusele tööriistade ja varuosade loomuliku kulumise ja nende väärtuse langusega seotud riski kannab rentnik (rentnik kohustub tagastama vara rendileandjale vähemalt samas seisukorras nagu on rentnikule väljastatud ning vara hävinemise korral asendama selle omal kulul vähemalt samaväärse varaga). Seega tööriistade ja varuosade varakogumi lõppväärtus on ligilähedane soetusmaksumusele ning olulisi müügikulutusi vara realiseerimisega ei kaasne, mistõttu perioodil 2019-2023 seonduvat amortisatsioonikulu ei tekkinud (lisa 5).

Renditavate lennukite mootorite eluiga sõltub mootoriressursi kohustusliku taastamiseni jäänud lennutsükli arvest, mis on igal renditaval mootoril erinev. Mootorite kulum arvestatakse reaalselt lennatud tsükli ja lennutundide arvu põhjal.

Lisainformatsioon lennukite amortisatsiooni ja väärtuse languse kohta on toodud lisas 5.

Lisa 4. Mitmesugused tegevuskulud

(tuhandetes eurodes)

	01.01.2023- 31.12.2023	01.01.2022- 31.12.2022
Teenused	265	216
Juhatuse ja nõukogu tasud	38	38
Muud kulud	4	4
Kokku	307	258

Tasusid maksti kolmele nõukogu liikmele ja kahele juhatuse liikmele. Äriühingus aruandeperioodil töötajaid ei olnud.

Lisa 5. Materiaalne põhivara
(tuhandetes eurodes)

	Lennukid	Lennukite komponendid	Lennukite tööriistad ja varuosad	Ettemaksed lennukite komponentide eest	Kokku
Soetusmaksumus					
Saldo 31.12.2021	72 746	9 186	1 812	0	83 744
Lisandumised (lisa 16)	0	3 583	4 902	6 935	15 420
Saldo 31.12.2022	72 746	12 769	6 714	6 935	99 164
Lisandumised (lisa 16)	0	1 175	0	240	1 415
Ümberliigitatud	0	6 935	0	-6 935	0
Saldo 31.12.2023	72 746	20 879	6 714	240	100 579
Akumuleeritud kulum ja allahindlused					
Saldo 31.12.2021	-31 116	-2 551	0	0	-33 667
Amortisatsioonikulu (lisa 16)	-3 212	-1 301	-228	0	-4 741
Eelmiste perioodide väärtuse languse tühistamine	7 152	210	0	0	7 362
Saldo 31.12.2022	-27 176	-3 642	-228	0	-31 046
Amortisatsioonikulu (lisa 16)	-4 164	-2 321	-2 497	0	-8 982
Väärtuse langus	-9 775	-2 625	0	0	-2 785
Saldo 31.12.2023	-41 115	-8 588	-2 725	0	-52 428
Jääkmaksumus 31.12.2022 (lisa 13,16)	45 570	9 127	6 486	6 935	68 118
Jääkmaksumus 31.12.2023 (lisa 13,16)	31 631	12 291	3 989	240	48 151

2023. aasta jooksul tehti suuremahulisi hooldustöid kuuele lennukile ning osteti asendusmootor ühele lennukile kokku summas 6 631 tuhat eurot (2022. aastal – 19 165 tuhat eurot), millest Äriühing kajastas lennukite parendusena 1 415 tuhat eurot, sealhulgas ettemaks lennukiremondi eest summas 240 tuhat eurot (2022. aastal – 6 935 tuhat eurot) ning ülejäänud 5 217 tuhat eurot (2022. aastal – 8 647 tuhat eurot) oli rentniku osa, mis vähendas kogutud hooldusreservi kohustist.

Seisuga 31.12.2023 testiti raha teenivate üksuste ehk lennukite ja komponentide kaetavat väärtust, et tuvastada võimalikku väärtuse langust. Lennukite ja komponentide kaetava väärtuse määrab kas vabal turul saadav rahavoog lennuki rendist (Lease-Encumbered Value), kus lennukitega seotud rahavood koosnevad lepingulise rendi ja hooldusreservi maksete laekumistest ning kohustuslike remonditööde prognoositud maksetest või eksperthinnang sama lennuki turuväärtuse kohta (Naked Value). Lennuki kaetav väärtus on

suurim antud kahest väärtusest. Lennukite ja komponentide kasutusväärtuse leidmiseks teostas Äriühingu juhtkond vara väärtuse testi kasutades lennukirendist genereeritavate rahavoogude diskonteerimise meetodit. Testi läbiviimisel eeldati, et perioodil 2024-2028 on kohandatud lennukite väljarentimise tingimusi ning perioodi lõpus müüakse lennukid maha müügihinnaga 3,5 – 8,0 mln eurot (sõltuvalt lennukite seisundist rendiperioodi lõpus). US dollarites rahavoogude konverteerimiseks kasutati EIU forex kurssi (USD 1%-line tugevnemine või nõrgenemine EUR suhtes ei mõjuta oluliselt lennukipargi väärtuse langust ega kasumi- ja muu koondkasumi aruande lõpptulemit). Rahavood diskonteeriti intressimääraga 11,20% (2022. aastal – 9,28 %) ning selle kasv 1% võrra suurendaks Äriühingu kahjumit 322 tuhande euro võrra (ei mõjuta Äriühingu võimet täita laenulepingu eritingimusi). Lennukite ja komponentide õiglase väärtuse hindamiseks on 2023. aastal kasutatud ettevõttevälise eksperdi hindajate abi. Õiglast väärtust on hinnatud võrdlusmeetodil. Vara väärtuse testi tulemusena selgus, et lennukite ja komponentide kaetav väärtus on võrdne õiglase väärtusega, millest on maha arvatud võõrandamiskulud (v.a üks lennuk ja temaga seotud komponendid, mille puhul kaetavaks väärtuseks osutus kasutusväärtus). Kuna lennukite ja komponentide finantsseisundi aruandeline jääkmaksumus ületas õiglast väärtust, millest on maha arvatud võõrandamiskulud (v.a ühe lennuki puhul, kus finantsseisundi aruandeline jääkmaksumus ületas kasutusväärtust), siis teostatud vara väärtuse testi tulemusena eksisteeris lennukite ja komponentide osas väärtuse langus ning lennukipargi väärtus koos parendustega langes 12 400 tuhande euro võrra. Väärtuse langusest tulenev kahjum on kajastatud kasumi- ja muu koondkasumi aruandes kirjel "Kahjum põhivara allahindlusest". Lennukite väärtuse muutuste taga on diskontomäära kasv ning konservatiivne testi läbiviimise meetodika (täiendav informatsioon hinnangu muutmise põhjuste kohta on toodud lisas 16).

Eraldi põhivarana kajastatud varuosade (va renditavad lennukite mootorid) ja tööriistade kogumi väärtus ei vajanud Äriühingu juhtkonna hinnangul aruandekuupäeva seisuga ümberhindamist, kuna vara soetusmaksumus ei ületanud selle eeldatavat turuväärtust. Samalaadselt eelmise aastaga, ei tekkinud aruandeaastal lennukite tööriistadel ja varuosadel kulumit. Selline kulumiarvestus tuleneb varade rendilepingust, mille järgi vara väärtuse languse riski täismahus kannab rentnik. Lisainformatsioon tööriistade ja varuosade kulumi arvestuse kohta on toodud lisas 3.

Tulevased investeerimiskohustused

Äriühing koostöös Nordica ja Regional Jet OÜ-ga on välja töötanud kapitaalsete hooldustööde teostamise kava, milles tuuakse välja järgmise kuue aasta Äriühingu poolsed hinnangulised kulud seonduvalt seitsme kasutatud lennuki plaanitud hooldustöödega. Teostatud kapitaalsed hooldustööd kajastatakse põhivarana, mille kasulik eluiga on võrdne nende kasutuseaga. Hooldusplaan kajastab Äriühingu tuleviku investeringukohustusi summas 13 051 tuhat eurot (2022. aastal – 13 057 tuhat eurot).

Lisa 6. Raha ja raha ekvivalendid

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Raha: raha pangakontodel		
Piiranguteta	1 982	0
Piirangutega	9 902	9 718
Raha ja raha ekvivalendid kokku (lisa 7)	11 884	9 718

Piiranguteta raha ja raha ekvivalentide all on kajastatud Äriühingu vabad rahalised vahendid. Piirangutega raha sisaldab rentniku ettemakseid lennukite hooldustööde reservide ja tagatisdeposiitide eest. Vastavalt Äriühingu rendilepingutele on rentnik kohustatud korraldama nõutud hooldustööde teostamise ning seejärel on õigus nõuda teostatud tööde proportsionaalses ulatuses kulude hüvitamist Äriühingu hoitavast

hooldusreservide kontolt. Hooldustööde reservi makstakse igakuiselt kindlaksmääratud summadena ja rendilepingus on sätestatud rendileandja õigus neid korrigeerida iga aasta jaanuaris, tuginedes tegelikule lennukite kasutusmäärale eelmisel aastal. 2023. aastal kogus Äriühing rentnikult reservi 2 121 tuhat eurot (2022. aastal – 6 300 tuhat eurot). Rahalisi vahendeid hoitakse eraldi pangakontodel, mida kasutatakse lennukite hooldusreservi tööde (*heavy maintenance events*) jaoks.

Osa Äriühingu pangakontodest on koormatud pandiga LHV Pank AS kasuks. Pangakontode pantimise nõue tuleneb 2021. aastal sõlmitud laenu tingimustest. Täpsem informatsioon Äriühingu sõlmitud laenu tingimuste kohta on toodud lisas 13.

Lisa 7. Finantsinstrumendid

Finantsinstrumentide jaotus kategooriate lõikes (tuhandetes eurodes)

Finantsvarad	31.12.2023	31.12.2022
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad:		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 6)	11 884	9 718
Nõuded (lisa 8)	3 384	1 972
Kokku	15 268	11 690
Finantskohustised	31.12.2023	31.12.2022
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustised:		
Laenud – lühiajalised kohustised (lisa 13)	3 800	2 800
Laenud – pikaajalised kohustised (lisa 13)	15 900	19 700
Võlad tarnijatele, töötajatele ja intressivõlad (lisa 9)	955	261
Muud lühiajalised kohustised (lisa 12)	4 517	7 231
Muud pikaajalised kohustised (lisa 12)	7 267	7 774
Kokku	32 439	37 766

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate varade ja kohustiste õiglased väärtused ei erine oluliselt nende seisuga 31.12.2023 Äriühingu finantsseisundi aruandes kajastatud väärtusest. Võlakohustiste korrigeeritud soetusmaksumus leitakse diskonteerides tulevasi lepingulisi rahavooge sisemise intressimääraga 4%. Lisainformatsioon finantskohustuste diskonteerimise kohta on toodud lisades 1.8, 11 ja 12.

Finantsvarade ja finantskohustiste jääkväärtus, millest on maha arvatud allahindlused, on ligilähedane nende õiglasele väärtusele.

Finantsvarade krediitkvaliteet

(tuhandetes eurodes)

Äriühing rakendab kõigi ostjate vastu tekkinud nõuete eeldatava krediitkahjumi kajastamisel standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis lubab moodustada allahindluse reservi kehtivusaja jooksul eeldatava krediitkahjumi summas. Selleks, et hinnata eeldatavat krediitkahjumit, jagatakse nõuded ostjate vastu ühiste krediidiriski tunnuste ja tähtaja ületanud päevade alusel gruppidesse. Hindamispõhimõtteid on kirjeldatud arvestusmeetodite lõigus „Finantsvarade väärtuse langus“ (lisa 1.9).

Kui finantsvara ei ole tähtaega ületanud ja selle väärtus ei ole langenud, siis üldjuhul hinnatakse selle krediitkvaliteeti sõltumatute krediitireitingu agentuuride poolt kreditoridele antud reitingute alusel (kui vastaspoolele on reiting antud).

Raha arvelduskontodel ja hoiused reitingute lõikes	31.12.2023	31.12.2022
Aa3	2 329	1 788
Baa1	9 555	7 930
Kokku	11 884	9 718

Rahaliste jääkide krediitkvaliteedi hindamisel kasutab Äriühing reitinguagentuuride Moody's krediitireitinguid. Juhatus on hinnanud, et krediitiasutuste nõuded kannavad madalat krediidiriski, arvestades nende krediitireitingut, finantsseisundit ja lühiajalist majanduslikku väljavaadet.

Äriühingu finantsvarades kajastatud nõuded seisuga 31.12.2023 koosnevad peamiselt rendinõuetest.

Nõuete vanuseline jaotus:

Üle tähtaja	31.12.2023	31.12.2022
Kuni 30 päeva	1 214	1 972
31-60 päeva	655	0
61-90 päeva	206	0
Üle 91 päeva	1 309	0
Nõuded ja ettemaksed kokku (lisa 7)	3 384	1 972

Kõik üle 30 päeva müügivõlad on Nordica lennukite ja mootorite rent, mille laekumist on Äriühingu juhatuse hinnangul oodatakse 2024. aastal, kas esimeses või teises kvartalis. Nordica maksejõuetuse puhul on Äriühingul lepinguline õigus tasa-arveldada võlgade katteks Nordica poolt varem makstud tagatisdeposiidid ja hooldusreservid (lisa 12). Eelmainitud tagatisdeposiitide ja hooldusreservide rahalised jäägid seisuga 31.12.2023 oluliselt ületavad Nordica võlga, mistõttu ei ole Äriühing seisuga 31.12.2023 laekumata rendinõuetega seoses krediitkahjumi kajastanud. Lisainfo krediidiriski maandamisest on toodud lisa 15.

Teiste finantsvarade ja rahaliste jääkide võimaliku krediitkahjumi analüüs näitas, et nende oodatavad krediitkahjumid on ebaolulised ning samuti ei olnud seisuga 31.12.2023 finantsseisundi aruandes kajastatud.

Lisa 8. Nõuded ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	< 1 aasta	1-5 aastat	< 1 aasta	1-5 aastat
Deposiit pangakontol	0	0	1 880	0
Nõuded ostjate vastu	0	0	0	0
Rendinõuded	3 382	0	91	0
Lühiajalised intressinõuded	2	0	1	0
Nõuded kokku (lisa 7)	3 384	0	1 972	0
Maksude ettemaksed	67	0	89	0
Käibemaksu tagastusnõuded	17	0	11	0
Ettemaksed	40	0	0	0
Ettemaksed kokku	124	0	100	0
Arvestuslik rendinõue	0	6 022	0	5 682
Muud nõuded kokku	0	6 022	0	5 682
Kokku	3 508	6 022	2 072	5 682

Arvestuslik rendinõue:

Tulenevalt 2020. aasta lõpus sõlmitud rendilepingu muudatustest ületas aruandeaastal lineaarsel meetodil kajastatud renditulu lepingulisi rendimakseid, mille tulemusena tekkis viie lennuki osas pikaajaline arvestusliku rendi nõue. Kahe ülejäänud lennuki osas on kajastatud arvestuslik rendikohustis (lisa 11), kuna nende lennukite lepingulised maksed kuni 2020. aasta lõpuni ületasid lineaarset renditulu. Nõue kajastatakse perioodil 2024-2026 rendituludes, millal oodatavad lepingulised rendimaksed on lineaarsest renditulust suuremad.

Lisa 9. Võlad ja ettemaksed

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Võlad tarnijatele	941	252
Võlad töötajatele	1	1
Lühiajalised intressivõlad	11	6
Muud viitvõlad	3	2
Võlad ja ettemaksed kokku (lisa 7)	955	261

Tarnijatele võlgade suurenemise taga on lennukite remonditööde eest saadud arved, mille maksmist eeldatakse 2024. aastal.

Lisa 10. Osakapital

	31.12.2023	31.12.2022
Osakapital (eurodes)	1 000 000	1 000 000
Osade arv	1	1
Osa nominaalväärtuses (eurodes)	1 000 000	1 000 000

Sissemakse osakapitali kajastati ühingu registreerimisel 9. oktoobril 2015. aastal. Ülekursina sissemakstud summa oli 31 000 tuhat eurot. Äriühingu jaotuskõlbulik omakapital seisuga 31.12.2023 ja maksimaalne kaasnev tulumaksukohustus dividendide väljakuulutamisel on toodud lisas 18.

Dividendide jaotamiseks on vajalik otsus ainuosaniku koosolekult ning Äriühingu jaotatava kasumi olemasolu. Samuti tuleks arvesse võtta Äriühingu kasumit, eeldatavaid tulemusi, finantsseisundit ja investeerimisvajadusi. Vastavalt omaniku ootustele ei ole omanik lähiaastatel dividendide maksmist ette näinud.

Vastavalt kehtivale omaniku ootustele on Äriühingu kui rahvusvahelises õhusõidukite pikaajalises liisinguäris tegutseva investeerimisettevõtte optimaalseks omakapitali proportsiooniks tööstusharule tüüpiliselt ja võetud laenu tingimustest lähtuvalt vahemik 25% - 50% koguvaradest, millest Äriühing oma finantsplaanide koostamisel lähtub.

31.12.2023 seisuga on antud suhe 50%, arvestades omakapitali 34 717 tuhat eurot ning koguvarade summat 69 565 tuhat eurot (31.12.2022 seisuga – 53%, arvestades omakapitali 45 326 tuhat eurot ning koguvarade summat 85 590 tuhat eurot).

Lisa 11. Tulevaste perioodide tulu

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajaline	2 079	2 172
Tulevaste perioodide tulu – rendi ettemaks	1 625	1 867
Tulevaste perioodide tulu – arvestuslik rendikohustus	454	305
Lühiajaline	330	326
Tulevaste perioodide tulu – rendi ettemaks	330	326
Tulevaste perioodide tulu – arvestuslik rendikohustus	0	0
Tulevaste perioodide tulu kokku	2 409	2 498

Seisuga 31.12.2023 koosnes pikaajaliste tulevaste perioodide tulu saldo lennukite tagatisdeposiitide ja hooldusreservide maksete laekumisel nende nominaal- ja nüüdisväärtuse vahest (lisa 12), mis rendilepingu jooksul kajastatakse lineaarselt rendituludes. Lühiajaliste tulevaste perioodide tulu (arvestuslik rendikohustus) saldo koosnes kahe lennuki renditulu ettemaksetest, mis tekkisid 2017-2020 kehtinud rendilepingute alusel.

Lisa 12. Muud kohustised

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Pikaajalised kohustised		
Hooldusreserv - hinnanguline tagasimakse periood on 1-5 aasta (lisa 14,15)	6 175	6 724
Tagatisdeposiidid - hinnanguline tagasimakse periood on üle 1 aasta	226	217
Tagatisdeposiidid - hinnanguline tagasimakse periood on üle 5 aasta	866	833
Kokku (lisa 7)	7 267	7 774
Lühiajalised kohustised		
Hooldusreserv - hinnanguline tagasimakse periood on 12 kuud (lisa 14,15)	4 517	7 231
Kokku (lisa 7)	4 517	7 231

Tagatisdeposiidid on lepingulised tagasimakstavad ühekordsed deposiidid, mida rentnik maksab Äriühingule, maandades rentniku võimaliku maksejõuetusega seotud riski.

Nii hooldusreservid kui ka tagatisdeposiidid vastavad rendileandja finantskohustistele, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades sisemise intressimäära meetodit (lisa 11). Reserve ja tagatisdeposiitide iga-aastasest korrigeerimisest tekkinud intressikulu 351 tuhat eurot (2022. aastal – 511 tuhat eurot) kajastati kasumi- (kahjumi-) ja muu koondkasumi (-kahjumi) aruandes kirjel „Muud finantstulud ja -kulud“.

Tagatisdeposiitide tagasimaksmise eeldatav periood on aastatel 2024 – 2030. Äriühingu lennukite remondi- ja hooldusplaanis eeldatavate tulevaste väljamaksete kohaselt on hooldusreservide hüvitamisperiood ligi 3 aastat (hinnang 31.12.2022 – 5 aastat) ning 2024. aastal tuleb hüvitada üle 46% reservist. Hooldusreservi kasutamise plaani muutus aruandeaastal põhjustas hooldusreservi kohustise korrigeerimise, mille tulemusena tekkis aruandeaastal kahjum summas 4 tuhat eurot. Hooldusreservi kasutamise plaani muutus on tingitud lennukite hooldusgraafiku muutusest lennuturu elavnemise ning lennukite aktiivsema kasutamisega seoses.

Lisa 13. Laenukohustised

(tuhandetes eurodes)

2021. aastal sõlmisid Äriühing ja AS LHV Pank laenulepingu eesmärgiga refinantseerida Äriühingu 2017. ja 2018. a emitteeritud võlakirjad. Refinantseerimislaen summas 23 000 tuhat eurot (alusvaluutaks on euro) on sõlmitud viieks aastaks esialgse intressimääraga 4,25% + 6k Euribor. 2022. aastal alandas pank lepingus ettenähtud korras intressimäära tasemele 2,65% + 6 kuu Euribor. Äriühing maksab intressimakseid igakuiselt vastavalt tagasimaksegraafikule, mis uuendatakse koos 6k Euriboriga kaks korda aastas iga kuue kuu tagant. Äriühingule on laenulepinguga seatud ka täiendavad eritingimused, millele peavad Äriühingu majandusnäitajad vastama laenu tagasimaksmise lõpuni. Seisuga 31.12.2023 ei olnud Äriühing ühtegi nendest eritingimustest rikkunud.

Laenukohustised tagasimaksetähtaja järgi:

31.12.2023 seisuga	< 1 aasta	1-5 aastat	Tagastamise tähtaeg
Laen	3 800	15 900	28.07.2026

Saadud laenu jääk

Saldo 31.12.2021 (lisa 7)	23 000
Saadud laenu tagasimaksed	-500
Saldo 31.12.2022 (lisa 7)	22 500
Saadud laenu tagasimaksed	-2 800
Saldo 31.12.2023 (lisa 7)	19 700

Saadud laenu intressikohustis

Tekkepõhine intressikohustis 31.12.2021	8
2022. aasta intressikulu	803
2022. aastal välja makstud	-805
Tekkepõhine intressikohustis 31.12.2022	6
2023. aasta intressikulu	1 262
2023. aastal välja makstud	-1 257
Tekkepõhine intressikohustis 31.12.2023	11

Laenutagatised on alljärgnevad:

- registerpant seitsmele lennukile Bombardier CRJ900 („tagatud lennukid“);
- tagatud lennukite ja majandustegevuse kindlustusnõuete pant ja tingimuslik loovutus;
- teatud pangakontode pant;
- tagatud lennukite rendilepingust tulenevate nõuete pant ja tingimuslik loovutamine tagatisena.

Laenu tagatiseks seatud lennukite jääkväärtus finantsseisundi aruandes

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023
Lennukite arv	7
Parendatud lennukite jääkmaksumus (lisa 5)	43 921

Laenulepingu tingimused nõuavad muuhulgas tagatiseks seatud lennukite kuurendi, hooldusreservi ja tagatisdeposiidi maksete laekumist LHV pangakontodele. Eelnimetatud pangakontod on panditud laenuandja LHV Pank AS kasuks. Panditud kontode jäägid on Äriühingu finantsseisundi aruandes kajastatud rahana (lisa 6). Panditud arvelduskontodel puuduvad otsesed raha kasutamise piirangud, v.a lepingus konkreetselt sätestatud alusel. Äriühingu intressikandvad kohustused ei tohi ületada 50% panditud lennukite väärtusest iga kalendriaasta viimase päeva seisuga (50% 31.12.2022.a. seisuga). Laenulepingu rikkumise („Event of Default“) korral on panditud kontode kasutamine piiratud ning lubatud on üksnes sihtotstarbeline raha kasutamine – eelkõige lennuki hooldustööde hüvitiste väljamaksed sama lennukiga

seotud hooldusreservi kontolt. Seisuga 31.12.2023 panditud kontode hulka kuulusid kõigi lennukite rendi, hooldusreservi ja tagatisdeposiidi makseteks määratud LHV pangas asuvad pangakontod.

Panditud LHV arvelduskontode jäägid

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2023
Lennukite kuurendi maksed	6 287
Lennukite hooldusreservi maksed	1 921
Lennukite tagatisdeposiidid	1 347
Kokku panditud arvelduskontode jäägid	9 555

Lisa 14. Seotud osapooled

(tuhandetes eurodes)

Aruandeperioodi jooksul seotud osapoolte tehingud hõlmavad tehinguid riigi omanduses oleva äriühinguga Nordic Aviation Group AS (ja selle tütarühing Regional Jet OÜ) ning äriühinguga, mis osutab juhtimis- ja õigusbiteenust (Advokaadibüroo TRINITI OÜ).

	31.12.2023		31.12.2022	
	Nõuded	Kohustised	Nõuded	Kohustised
Muud riigi omandis olevad ettevõtted	3 382	12 655	91	15 171
Ettevõtted, kes osutavad juhatuse liikme teenuseid	0	18	0	80
Kokku	3 382	12 673	91	15 251

	01.01.2023-31.12.2023		01.01.2022-31.12.2022	
	Müügid	Ostud	Müügid	Ostud
Muud riigi omandis olevad ettevõtted*	11 974	6 391	5 458	15 420
Ettevõtted, kes osutavad juhtimisteenust	0	137	0	110
Kokku	11 974	6 528	5 458	15 530

* Müügid sisaldavad lennukite, lennukite tööriistade ja varuosade rendimakseid. Ostud sisaldavad lennukite mootorite ja Hooldusreservi tööde soetust.

Tagasimaksed hooldusreservist	01.01.2023-31.12.2023	01.01.2022-31.12.2022
Muud riigi omandis olevad ettevõtted (lisa 5)	5 217	8 647

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	01.01.2023-31.12.2023	01.01.2022-31.12.2022
Arvestatud tasu	28	28

Tegev- ja kõrgema juhtkonna koosseisu kuuluvad Äriühingu juhatuse ja nõukogu liikmed. Juhatuse liikmetega sõlmitud kokkulepped ei näe ette hüvitist lepingu lõppemise korral.

Seotud osapooltega tehtud tehingute avalikustatav standard sisaldab laialdasemat avalikustamisraamistikku kui Eesti finantsaruandluse standard RTJ 15.

Lisa 15. Finantsriskide juhtimine

(tuhandetes eurodes)

Finantsriskid

Äriühingu tegevus toob kaasa mitmesuguseid finantsriske: krediidirisk, likviidsusrisk ja tururisk (sh rahavoo ja õiglase väärtuse intressirisk, välisvaluuta risk, ning hinnarisk). Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide leevendamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine.

Krediidirisk kajastab potentsiaalset kahju, mis tuleneb vastaspoole suutmatusest täita õigeaegselt endale võetud kohustusi Äriühingu ees. Äriühingu esmaseks riskiks on rentniku suutmatus maksta rendilepingust tulenevaid regulaarsete suuremahuliste hooldustööde makseid. Kõik olemasolevad lennukite rendilepingud, mille Äriühing on sõlminud, näevad ette hooldusreservide kogumise USA dollarites (kuni 31.03.2024) ja eurodes (alates 01.04.2024). Hooldusreserv on sisuliselt rentniku rahaline deposiit, katmaks tulevaste regulaarsete suuremahuliste hoolduste (Hooldusreservi tööde) kulusid (lisa 12). Seepärast võib hooldusreservi ebapiisavus suurendada rentniku krediidiriski. 31.12.2023 seisuga Nordica hooldusreservi maksete võlg oli 3 681 tuhat USA dollari. Aastalõpu seisuga Äriühingu pangakontole laekunud hooldusreservi jääk summas 11 828 tuhat eurot katab Nordica osa järgmise 3 aasta planeeritavast Hooldustööde maksumusest. Krediidiriski leevendamiseks rakendatav meede on uute sõlmitavate rendilepingute jaoks nõutav tagatisraha. Tööriistade ja varuosade rendilepingutega seotud krediidiriski maandab asjaolu, et vastavalt lepingutingimustele väljarenditava vara kulumise ja hävinemise riisiko on rentniku kanda (lisa 3).

Likviidsusrisk on oht, kus Äriühing ei suuda täita rahalisi kohustusi rahavoo puudujäägi tõttu. Äriühingu likviidsusrisk on tihedalt seotud rendilepingutest tuleneva krediidiriskiga, kuna enamik Äriühingu nõudeid tekib ühe rentniku vastu. Riski maandamiseks on võimalik kasutada lennukite rendilepingute alusel saadud tagatisraha. Lisaks Äriühing jooksvalt kontrollib rentniku igakuiste rendimaksete tähtajalisust, et võla tekkimisel koheselt reageerida ning vajadusel tagatist rakendada. Tähtajaks laekumata hooldusreservimaksed ei mõjuta Äriühingu likviidsuse lühiajalises perspektiivis, kuna aruandeaasta lõpu seisuga kogutud reserv katab järgmise 3 aasta reservivajadust. Pikaajalises perspektiivis kasutab Äriühing hooldusreserviga seotud likviidsusriski maandamiseks samuti rendilepingute alusel saadud tagatisraha ning vajadusel peatab hooldusreservist kompensatsiooni väljamakseid kuni lepingulised nõuded on täidetud.

Järgnev likviidsusanalüüs näitab Äriühingu finantsvarade ning lühi- ja pikaajaliste finantskohustiste jaotumist tähtajaliselt:

Finantsvarad	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2023 seisuga								
Intressi mittekandvad		1 984	1 152	7 809	3 225	1 098	15 268	15 268
Kokku		1 984	1 152	7 809	3 225	1 098	15 268	15 268

Finantskohustised	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2023 seisuga								
Intressi mittekandvad		65	871	5 003	6 478	1 098	13 515	12 739
	2,65%-4,25%+6kuu							
Intressikandvad	EURIBOR	0	950	2 850	15 900	0	19 700	19 700
Kokku		65	1 821	7 853	22 378	1 098	33 215	32 439

Finantsvarade ja -kohustiste saldo								
31.12.2023		1 919	-669	-44	-19 153	0	-17 947	-17 171

Finantsvarad	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2022 seisuga								
Intressi mittekandvad		91	429	7 048	454	0	8 022	8 022
	0,04%-3,25%							
Intressikandvad		3 668	0	0	0	0	3 668	3 668
Kokku		3 759	429	7 048	454	0	11 690	11 690

Finantskohustised	Intress	<1 kuu	1-3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku	Väärtus finantsseisundi aruandes
31.12.2022 seisuga								
Intressi mittekandvad		6	429	7 048	7 475	1 098	16 056	15 266
	2,65%-4,25%+6kuu							
Intressikandvad	EURIBOR	0	700	2 100	19 700	0	22 500	22 500
Kokku		6	1 129	9 148	27 175	1 098	38 556	37 766

Finantsvarade ja -kohustiste saldo								
31.12.2022		3 753	-700	-2 100	-26 721	-1 098	-26 866	-26 076

Äriühingu finantsseisundi aruandes „Raha ja raha ekvivalentide“ kirje all kajastuv summa on likviidsusanalüüsis jagatud 3-12-kuulisteks ja pikaajalisteks finantsvaradeks. Formaalselt eelnimetatud finantsvara vastab kõikidele raha ja raha ekvivalentide kriteeriumitele ning selle ebatavaline esitus riskianalüüsi tabelis ei tulene Äriühingu lepingulistest raha kasutamise piirangutest. Samas eelseisvad lennukite Hooldusreservi tööde kohustused oluliselt määravad Äriühingu pangakontodel oleva raha kasutamise poliitikat. Lisas 6 toodud piirangutega raha on rentniku Hooldusreservi tööde ettemaksed, mis vastavalt Hooldusreservi tööde plaanile kuuluvad Hooldusreservi tööde hüvitamiseks 2024. aasta jooksul. Kokku on 2024. aastal kavandatud toimuma umbes 45% planeeritud hüvitiste väljamaksetest. Hooldusreservi tööde plaan kuulub oluliste juhtkonna hinnangute hulka, mille kohta lisainformatsioon on toodud lisas 16. Enamik tagatisdeposiitide väljamaksmiseks ettenähtud rahast kajastub riskianalüüsis üle 5 aasta finantsvarana. Finantsvarade ja -kohustiste negatiivsed saldod, mis kajastuvad likviidsusanalüüsis perioodidel 1-5 ja üle 5 aasta, on kaetud tulevaste rendi ja hooldusreservi laekumistega.

Intressimäära risk on finantsinstrumentide tuleviku rahavoogude muutuse risk, mis tuleneb turu intressimäärade muutustest. Turu intressimäärade muutused mõjutavad peamiselt Äriühingu pikaajalist intressikandvat laenukohustist. Laenu maksimaalne intressimäär on 4,25% + 6k Euribor, kuid alates 2022. aastast kehtib alandatud intressimäär 2,65% + 6k Euribor. Alandatud intressimäär on võimaldatakse laenuandja poolt juhul, kui Äriühingu järgmiste aruandeperioodide finantsnäitajad vastavad laenulepingus sätestatud kriteeriumitele. Kui aruandekuupäeval oleks toimunud 100 baaspunkti suurune tõus intressikandvate finantskohustiste intressimäärades, kahaneks kasum ja omakapital järgmise 12 kuu jooksul 186 tuhande euro võrra (31.12.2022: 217 tuhande euro võrra) eeldusel, et ülejäänud muutujad on konstantsed.

Äriühing on valuutariski osas avatud nii tehingu- kui ka konverteerimise riskile. Hooldustööde ja varuosade hinnakujunduseks lennunduses kasutatav standardvaluuta on USA dollar. Sõltuvalt USD/EUR kursimuutustest võib see kaasa tuua olukorra, kus nõuetekohaselt kavandatud ja kogutud hooldusreservid (hooldustöödeks, mis võivad toimuda alles mitme aastat pärast) ei pruugi katta hoolduskulude tegelikku maksumust, mis tuleneb EUR/USD vahetuskursist. Nimetatud riski osaliselt leevendab asjaolu, et perioodil kuni 31.03.2024 on rendi- ja hooldusreservi maksete valuutaks samuti USA dollar. Lisaks saab nimetatud riski leevendada tööstusharus tavapäraste valuutariski maandamise kokkulepetega, pideva valuutakursi muutuste jälgimise ja lepinguliste hooldusreservide õigeaegse suurendamisega juhul kui selleks tekib vajadus. Sõltuvalt rentniku finantsolukorrast ei pruugi nimetatud potentsiaalne valuutarisk omada Äriühingu jaoks mingit olulist mõju. Äriühing on senises tegevuses kasutanud USD riski maandamiseks ka nn loomulikku riskimaandust (*natural hedge*), kus ühing hoiab eraldi arvelduskontol piisava koguse vastavat valuutat, mis katab ettenähtava hooldusvajaduse lähiaastatel.

Raha arvelduskontodel valuutade lõikes	31.12.2023	31.12.2022
USD (tuhandetes USA dollarites)	10 936	4 580
EUR (tuhandetes eurodes)	1 987	5 425
Kokku (tuhandetes eurodes)	11 884	9 718

Varad (va raha) valuutade lõikes	31.12.2023	31.12.2022
USD (tuhandetes USA dollarites)	3 597	74
EUR (tuhandetes eurodes)	54 426	75 803
Kokku (tuhandetes eurodes)	57 654	75 872

Kohustised valuutade lõikes	31.12.2023	31.12.2022
USD (tuhandetes USA dollarites)	7 631	8 929
EUR (tuhandetes eurodes)	28 776	31 893
Kokku (tuhandetes eurodes)	34 848	40 264

Raamatupidamislikult tähendab selline riskimaandus küll USD nõrgenedes finantskulu, samas äriplaani ja pikaajalise eelarve kontekstis tasandab seda bilansiväliste *pro-rata* kohustiste (lisa 1.5) vähenemine, kuna USD odavnes vahenevad ka USD põhised hoolduskulud. USD 1%-line tugevnemine või nõrgenemine EUR suhtes mõjutaks 2023. aasta kahjumi- ja muu koondkahjumi aruande lõpptulemit keskmiselt 28 tuhande euro võrra.

Informatsioon kapitali juhtimise kohta on toodud lisa 10.

Lisa 16. Olulised juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Finantsaruannete koostamiseks on kasutatud mitmeid hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad finantsaruannetes kajastatud varasid ja kohustisi. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimatel teadmistel praeguste sündmuste ja tegevuste kohta, võivad tegelikud tulemused nende hinnangute põhjal erineda.

Materiaalse põhivaraobjekti kasuliku eluea ja lõppväärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse juhtkonna hinnanguid vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. CRJ-900NG tüüpi lennukite hinnanguline jääkväärtus oli keskmiselt 2 300 tuhat eurot. Tegevusala kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on osutunud mõnikord pikemaks või lühemaks, kui nende eeldatav kasulik eluiga. Põhivarana kajastatud lennukite ja parenduste jääkväärtuste suhtes on läbi viidud vara väärtuse test. Selle tulemusena tuvastatud kahe lennuki väärtuse langus (kokku 2 785 tuhat eurot) ning ühe varem allahinnatud lennuki väärtuse kasv (989 tuhat eurot) põhinevad eeldusel, et lennukite tulevaste rendilaekumistega ei kaasne olulist finantsriski ning keskmine EUR/USD püsib ligilähedaselt tasemel 1,10-1,15. Põhivarana kajastatud tööriistade ja varuosade (va renditavad lennukimootorid) hinnanguline lõppväärtus on 1 812 tuhat eurot, mis võrdub varade soetusmaksumusega, ja nende eeldatav müügiga seotud kulutuste summa on ebaoluline (lisa 5). Renditavate lennukimootorite eluiga ei kuulu hinnangute hulka, kuna sõltub rentniku opereeritud tegelikest lennutundidest ja lennutsüklistest. Seisuga 31.12.2023 oli Äriühingu materiaalsete põhivarade bilansilise maksumuse jääk 58 755 tuhat eurot, aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 8 982 tuhat eurot (lisa 5).

Äriühingu rendilepingute liigitus kapitalirendiks või kasutusrendiks sõltub juhtkonna hinnangutest. Rendilepingute liigitamiseks viib juhtkond läbi juhtumipõhised hinnangud, võttes arvesse rendilepingute

tingimusi ja muid majanduslikke tegureid. Aruandeperioodil kehtinud rendilepingud klassifitseeruvad kasutusrendiks.

Äriühingu lennukid on rentniku poolt allrenditud Regional Jet OÜ-le, kes opereerib neid eelkõige vastavalt Regional Jet OÜ ja SAS-i vahel sõlmitud ACMI lepingule, mille tähtaeg oli 31. märts 2024.a. Juhatusel teadaolevalt on Regional Jet OÜ ning SASi vahel sõlmitud kokkulepped pikendamaks lepingu tähtaega oktoobrini 2027.a. Vastavalt Äriühingu ning LHV Pank AS vahel sõlmitud laenulepingu tingimustele on rentniku või allrentniku osas oluliste probleemide („*Material Adverse Effect*“) tekkimisel Äriühingul aega 12 kuud leida lennukitele uus kasutaja. Äriühingu juhatus hindab antud ajavahemikku piisavaks leidmaks lennukitele uus kasutaja ning Äriühingul on piisavad reservid Äriühingu opereerimiseks ning laenulepingu teenindamiseks vahepealsel ajal, mistõttu Regional Jet ja SASi vahelise lepingu võimalik (ennetähtaegne) lõppemine ei too kaasa Äriühingu jaoks olulist ebakindlust oma tegevuse jätkuvuses.

Olulised hinnangute muutused

Aruandeaastal muutis Äriühing lennukite ja komponentide kaetava väärtuse testis kasutatud hinnanguid rahavoo osas konservatiivsemaks tulenevalt diskontomäära suurenemisest 9,28%-lt 11,2 %-ni ning asjaolust, et AS Nordic Aviation Group erastamine ei jõudnud aruandekuupäevaks soovitud eesmärgini.

Rentniku hooldusreservi ettemaksed liigitatakse lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt juhtkonna poolt kinnitatud hooldusreservi hüvitamise plaanile (Hooldusreservi tööde eest makstavad hüvitised), mis uuendatakse iga kalendriaasta alguses koostöös rentnikuga tuginedes lennukite eeldatava kasutamise statistikale (lennatud tunnid ja tsüklid). Planeeritud lennukite kasutamise ja tööde maksumuse prognoosimisel võib üldjuhul esineda ebamäärasusi, kuna sellele avaldavad mõju Hooldusreservi tööde teostatavad partnerid ning lennunduse igapäevased opereerimise vajadused ja riskid, mis omakorda sõltuvad paljudest välistest teguritest nagu ilm, tööjõuturg, rentniku kliendilepingud jms. Planeeritud hooldustööde hinnad võivad ajas muutuda ning tegelik Hooldusreservi tööde teostamise aeg võib erineda planeeritud tööde graafikust, mistõttu ka hooldusreservi hüvitamise tegelik periood ja maksumus ei pruugi vastata varem avalikustatud hinnangutele.

Lisa 17. Sündmused pärast aruandekuupäeva

2024. aasta veebruaris sõlmitud lepingu kohaselt omandas Äriühing Regional Jet OÜ-lt ühe kasutatud, kuid piisava kasuliku elueaga (*green-life*) lennukimootori.

2023.a. kolmandas kvartalis alanud, Äriühingu suurima kliendi ja riigile kuuluva äriühingu, AS Nordic Aviation Group erastamine jätkus 2024. aastal, kuid ei ole teadaolevalt tänaseks soovitud eesmärgini jõudnud. Vastavalt Äriühingu omaniku poolt esitatud informatsioonile on 2024.a. majandusaastal kavas alustada ka OÜ Transpordi Varahaldus erastamisega.

Lisa 18. Tingimuslikud kohustused

Äriühingu jaotuskõlbulik omakapital seisuga 31.12.2023 on 2 417 tuhat eurot (31.12.2022: 13 026 tuhat eurot), mis võrdub 2023. aasta koondkahjumi ja eelmiste perioodide jaotamata kasumi summaga. Dividendide väljakuulutamisel oleks maksimaalne kaasnev tulumaksukohustus summas 483 tuhat eurot (31.12.2022: 2 605 tuhat eurot) (lisa 10).

Juhatus ja nõukogu liikmete allkirjad

Juhatus on koostanud Osaühingu Transpordi Varahaldus tegevusaruande ja raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2023 lõppenud perioodi kohta.

Tõnis Tamme	Juhatus liige	02.05.2024
-------------	---------------	------------

Ergo Blumfeldt	Juhatus liige	02.05.2024
----------------	---------------	------------

KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK

Osaühingu Transpordi Varahaldus puhaskahjum perioodil 01. jaanuar 2023 - 31. detsember 2023 oli -10 609 169 eurot.

Juhindudes äriseadustiku §179 teeb juhatus ettepaneku katta Osaühingu Transpordi Varahaldus 2023. majandusaasta kahjumi -10 609 169 eurot eelnevate perioodide jaotamata kasumi arvelt.

Lugupidamisega,

Ergo Blumfeldt

Tõnis Tamme

Juhatuse liige

Juhatuse liige

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 02.05.2024

Osaühing Transpordi Varahaldus (registrikood: 12927802) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TÕNIS TAMME	Juhatuse liige	02.05.2024
ERGO BLUMFELDT	Juhatuse liige	02.05.2024

Aruande osanike koosoleku kinnitamise staatus

Osanike koosoleku poolt kinnitatud

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Osaühing Transpordi Varahaldus osanikule

Arvamus

Oleme auditeerinud Osaühing Transpordi Varahaldus (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023, kasumi- ja muu koondkasumi aruannet, rahavoogude aruannet ja omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta.

Meie arvates kajastab lehekülgedel 11 kuni 43 esitatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkeb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus

võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;

- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mistahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

Indrek Alliksaar

Vandeaudiitori number 446

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

Ahtri 4, Tallinn 10151

02.05.2024

Audiitorite digitaalallkirjad

Osaühing Transpordi Varahaldus (registrikood: 12927802) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
INDREK ALLIKSAAR	Vandeaudiitor	02.05.2024

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Õhutranspordivahendite rentimine ja kasutusrent	77351	10612000	100.00%	Jah